

การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย

วินัย เดชรมโพธิ์ทอง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย

วินัย เศรษฐ์โพธิ์ทอง

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
มิถุนายน 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE SITUATION ADMINISTRATION FOR THE SPREAD OF CORONAVIRUS DISEASE 2019
(COVID-19): A CASE STUDY OF CHIANG RAI PROVINCE.

MR.WINAI DETROMPHOTHONG

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Public Administration Degree
in Public Policy
June 2021

Copyright 2021 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

(โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย

ของ วินัย เดชรมโพธิ์ทอง

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉัตรทิพย์ ชัยฉกรรจ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ เลิศสมพร)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชศรี เกียรติบุตร)

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ พรรณนุพา นพรัถ)

เรื่อง:	การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	วิწყย เดชมรมโพธิ์ทอง, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: รบ.ม. (นโยบายสาธารณะ), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2563
อาจารย์ที่ปรึกษา:	รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ เลิศสมพร
คำสำคัญ:	การบริหารสถานการณ์, การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส-โคโรนา 2019 (โควิด-19), นโยบายสาธารณะ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย 2) เสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ผู้ว่าราชการ สาธารณสุข นายอำเภอ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว จำนวน 13 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งมีโครงสร้าง และตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเน้นการใช้อัตวิสัย (Subjectivity) และสิ่งที่ค้นพบแบบสามเส้า (Triangulation) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงรายศึกษาทั้งหมด 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้าง จังหวัดเชียงรายได้ดำเนินการตามมาตรการของรัฐบาล และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด 2) ด้านบุคลากร มีความเพียงพอต่อการตั้งรับกับสถานการณ์ดังกล่าวได้เป็นอย่างดี 3) ด้านงบประมาณ ได้มีการใช้งบประมาณจากรัฐบาลตามกรอบการจัดสรรที่รัฐบาลกำหนด 4) ด้านสถานที่ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) ผู้ที่ตรวจพบเชื้อ ให้รักษาที่โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ (2) ในกรณีที่เดินทางมาจากสถานที่เสี่ยงต้องแจ้งผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข และกักตัวที่บ้าน 14 วัน กรณีที่เป็นนักท่องเที่ยว และมีอาการที่สงสัยว่าตนจะติดเชื้อสามารถเข้าพักในสถานที่ที่กำหนด 2 แห่ง ได้จนกว่าจะหายดี และมั่นใจว่าไม่ใช่ผู้ป่วยติดเชื้อ คือ Pa Sak Tong Villa และ Pimann Inn Hotel 5) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ ที่จำเป็นและต้องใช้อย่างทั่วถึง คือ หน้ากากอนามัย และเจลล้างมือแอลกอฮอล์ ซึ่งมีความเพียงพอต่อการใช้งาน

2. ผลการศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น มี 7 แนวทาง ได้แก่ (1) จัดเจ้าหน้าที่สุ่มค้นหาผู้ป่วยในพื้นที่ที่มีกิจกรรมการรวมตัวของคนหมู่มาก (2) จัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจสถานที่เสี่ยงทุกวัน (3) ล้างทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง (4) จัดเจ้าหน้าที่ตั้งจุดตรวจคัดกรองการเดินทางเข้าสู่จังหวัดเชียงราย (5) จัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสถานที่ ที่ประกาศปิดเป็นการชั่วคราว ไม่ให้มีการลักลอบเปิด (6) ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นกับประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ โดยการแจกของยังชีพเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต (7) ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงรายต้องประชาสัมพันธ์วิธีการควบคุมและป้องกันโรคให้แก่ประชาชนในพื้นที่

Title: THE SITUATION ADMINISTRATION FOR THE SPREAD OF CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID-19): A CASE STUDY OF CHIANG RAI PROVINCE.

Author: Mr.winai Detromphothong, Independent Study: M.P.A. (Public Policy), University of Phayao, 2020

Advisor: Associate Professor Dr. Veera Lertsomporn

Keywords: Situation Administration, Coronavirus Disease 2019 (COVID-19), Public policy

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the administration of the situation due to the outbreak of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) in Chiang Rai province and to give the ways for increasing the effectiveness of administration of the situation due to the outbreak of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) in Chiang Rai Province. This qualitative research data was collected from in-depth interview by using semi-structured interview to ask a total of 13 participants; provincial governor, public health officers, sheriff and the officers in the administration of the situation due to the outbreak of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). The data was investigated from the subjectivity and the finding triangulation.

The findings revealed 5 aspects of the study in administration of the situation due to the outbreak of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) in Chiang Rai province: 1) The structure aspect showed that Chiang Rai Province conscientiously followed measure to prevent the spread of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) from the government announcement. 2) The personnel aspect revealed that the numbers of personnel were adequacy. 3) The budget allocation was spent as determined by the government. 4) The place aspect was divided into two parts; (1) First, the infected people were admitted at Chiang Rai Prachanukroh Hospital (2) Second, for those who came from the high risk places had to inform the community leader or public health officers and need to be quarantine themselves at home for 14 days. In the case of tourists who were PUI(Patient Under Investigation) could stay in Pa Sak Tong Villa and Pimann Inn Hotel until they got well. 5) The necessities aspect, there were sufficient hygienic masks and hand sanitizers.

The result of finding the ways for increasing the effectiveness of administration of the situation due to the outbreak of Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) in Chiang Rai Province revealed 7 ways; (1) The officers were provided to random some sick people from the places where there were gathering outdoor activities. (2) Providing the officers to patrol the high-risk gathering places every day. (3) Cleaning the public areas once a week (4) The officers were provided at the screening point to check people who want to visit Chiang Rai province. (5) To control some temporarily closed places were not allowed to illicitly open. (6) The public relation of Chiang Rai province had to give the correctly information to people about how to prevent themselves from Coronavirus Disease 2019

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษารองศาสตราจารย์ ดร.วีระ เลิศสมพร ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะทุกท่าน ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงานทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมไปถึงผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ และกรุณาให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย นายอำเภอ และสาธารณสุขอำเภอ ทุกอำเภอในจังหวัดเชียงราย ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยทำให้การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญู กตเวทิตาแด่ บพกาří บวรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

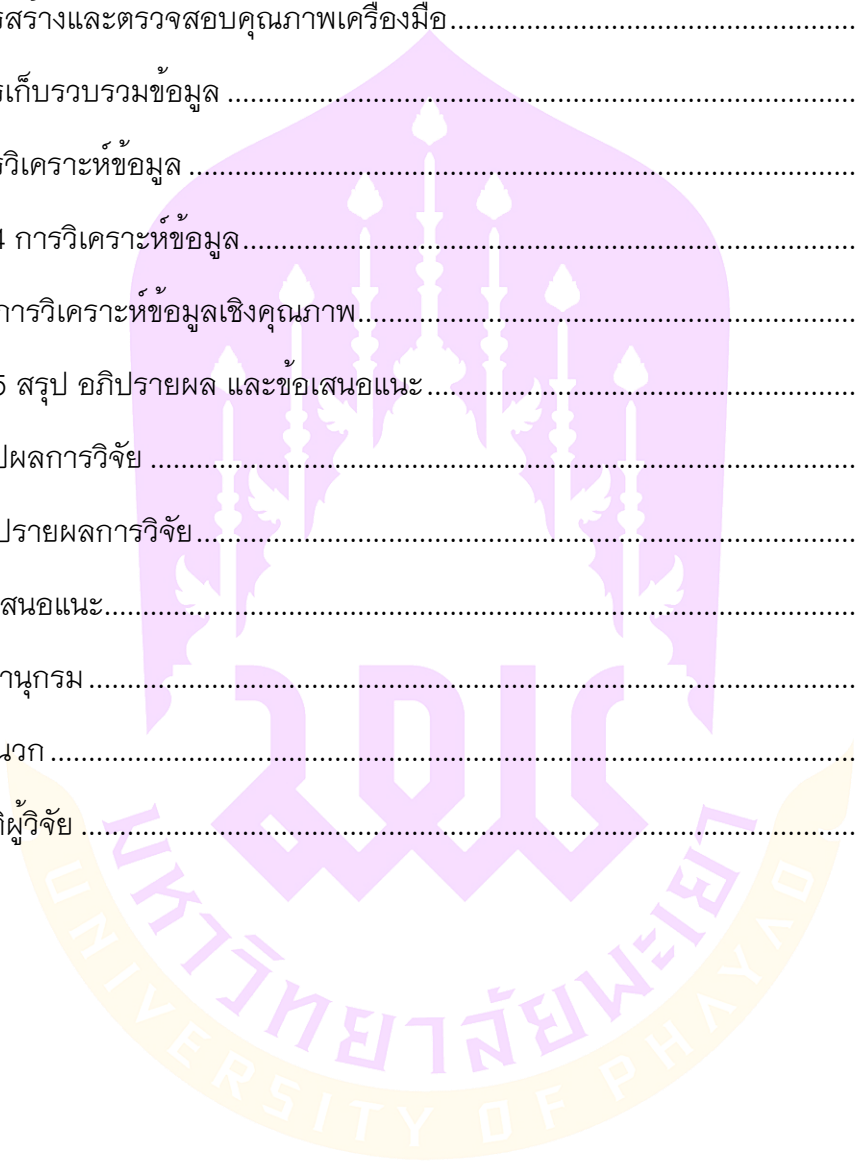
วินัย เดชรมโพธิ์ทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการระบาดของโรค.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานการณ์.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพ	12
ตัวแบบในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.....	15
ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ใน จังหวัดเชียงราย	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	35

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	40
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	59
อภิปรายผลการวิจัย.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	72
ประวัติผู้วิจัย.....	76

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำแนกตามตำแหน่ง/สถานะ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ และการเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ.....	40
--	----

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (Interactions Between Factor Models).....	17
ภาพ 2 ตัวแบบการกระจายอำนาจ (A Model of Decentralization Program Implementation Process).....	19
ภาพ 3 ตัวแบบยึดหลักเหตุผล (Rational Model).....	20
ภาพ 4 ตัวแบบด้านการจัดการ (Management Model).....	21
ภาพ 5 ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์การ.....	22
ภาพ 6 ตัวแบบกระบวนการ (The Policy–Program–Implementation Process, PPIP).....	24
ภาพ 7 ตัวแบบเชิงบูรณาการ (Integrative Model).....	25
ภาพ 8 ทฤษฎีเชิงบูรณาการของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ	26
ภาพ 9 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา การบริหารสถานการณการแพรระบาด.....	35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การระบาดของเชื้อ ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือโควิด-19 ครั้งแรก เกิดขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม 2562 ที่ตลาดค้าสัตว์ป่าเมืองอู่ฮั่น หรือตลาดขายอาหารทะเลสด South China Seaboard เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน (ภาควิชาจุลชีววิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล, 2563) จากนั้นการแพร่ระบาดกระจายไปในหลายพื้นที่ และวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดอาจจะไม่แยแสลงหากชาวจีนหลายร้อยล้านคนไม่เดินทางบ้านภูมิลำเนาเดิม ในช่วงวันหยุดตรุษจีน ซึ่งตรงกับวันที่ 1 มกราคม 2563 ซึ่งปรากฏการณ์การเดินทางนี้เองทำให้ ไวรัสโควิด-19 ทวีความรุนแรงมากขึ้น เฉพาะที่ 'อู่ฮั่น' เมืองเดียวมีชาวจีนจากเมืองอู่ฮั่นเดินทางออกนอกเมืองจำนวน 175,000 คน แคว้นนั้นวันเดียว จากนั้นเวลาเพียง 3 สัปดาห์แรกของเดือน มกราคม ชาวอู่ฮั่นเดินทางออกนอกเมือง จนเหลือแค่ 7 ล้านคน ก่อนที่รัฐบาลจะสั่งจำกัดการเดินทางทั้งเมือง อู่ฮั่น หลังจากนั้นผู้ป่วยเพิ่มขึ้น 1-5 รายในแต่ละวัน รวมเป็น 27 คน ในวันที่ 15 ธันวาคม จากนั้นตัวเลขรายวันได้เพิ่มขึ้นเป็นตัวเลขสองหลักเป็นครั้งแรกในวันที่ 17 ธันวาคม 2562 รวมเป็น 60 คนในวันที่ 20 ธันวาคม และตัวเลขในวันสิ้นปี 2562 อยู่ที่ 266 คน ก่อนเพิ่มเป็น 381 คนในวัน ขึ้นปีใหม่ (เจมส์ กัลป์ลาเกอร์, 2563)

ปลายเดือน ม.ค. 2563 โควิด-19 แพร่ระบาดจากเมืองอู่ฮั่นไปยังประเทศต่าง ๆ ประเทศญี่ปุ่นได้รับการรายงานว่ามีผู้ป่วยจากเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่คนแรก ในวันที่ 16 มกราคม 2563 ประเทศเกาหลีใต้พบผู้ป่วยคนแรกในวันที่ 20 มกราคม 2563 ฮองกงพบผู้ป่วย คนแรกในวันที่ 23 มกราคม 2563 อิตาลีพบผู้ป่วยซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวจีน 2 คนติดเชื้อโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ในวันที่ 31 มกราคม 2563 ขณะที่ประเทศสเปนพบผู้ติดเชื้อรายแรกในวันเดียวกัน ส่วนประเทศอิหร่านพบผู้ป่วยคนแรกในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2563 (จิราภรณ์ ศรีแจ่ม, 2563) และตัวเลขล่าสุดจาก ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) วันที่ 24 พฤษภาคม 2563 ระบุว่า มีจำนวน ผู้เสียชีวิตทั่วโลก จากโควิด-19 มีมากถึง 344,417 คน

และผู้ป่วยยืนยันทั่วโลก มีจำนวนถึง 5,427,339 คน (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

สำหรับผู้ป่วยแรกที่เกิดขึ้นในไทย กระทรวงสาธารณสุขของไทยประกาศ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2563 ว่าพบนักท่องเที่ยวหญิงวัย 61 ปี สัญชาติจีน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน ติดเชื้อโคโรนา-19 ซึ่งนับว่าเป็นการพบผู้ติดเชื้อคนแรกนอกประเทศจีน พบว่า เธอเดินทางออกจากเมืองอู่ฮั่น ถึงท่าอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2563 (จิราภรณ์ ศรีแจ่ม, 2563) และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในประเทศไทย ข้อมูลจาก ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) หรือ ศบค. ข้อมูล ล่าสุด ณ. วันที่ 24 พฤษภาคม 2563 ระบุว่า ผู้ป่วยติดเชื้อยืนยันสะสม อยู่ที่ 3,040 คน และ ผู้เสียชีวิต อยู่ที่ 56 คน (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

จากการที่กระทรวงสาธารณสุขของไทยประกาศ เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2563 ว่าพบ นักท่องเที่ยวหญิงวัย 61 ปี สัญชาติจีน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีนติดเชื้อมันเป็นการพบผู้ติดเชื้อคนแรกนอกประเทศจีน และต่อมาจำนวนผู้ติดเชื้อในไทยแบบก้าวกระโดด เกิดการระบาดในลักษณะกลุ่มก้อน ขยายการระบาดในไทยเป็นวงกว้าง ทำให้ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ต้องลงนามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 76/2563 เรื่องจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 ขึ้นในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตั้งอยู่ในทำเนียบรัฐบาล หรือสถานที่อื่นตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนด และขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และให้คณะกรรมการอำนวยการเตรียมความพร้อมป้องกัน และแก้ไขโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 23/2563 ลงวันที่ 28 มกราคม 2563 และให้ศูนย์ข้อมูล มาตราการแก้ไขปัญหาจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 72/2563 ลงวันที่ 4 มีนาคม 2563 ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามเดิม ภายใต้ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านเวชภัณฑ์กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

วันที่ 21 มีนาคม 2563 นายประจัญ ปรัชญ์สกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย แกล้งข่าวที่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด พร้อมด้วยนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด

และผู้อำนวยการ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ว่า พบผู้ป่วยไวรัสโคโรนา (COVID-19) คนแรกของจังหวัดที่อาศัยอยู่ที่อำเภอเทิง จากการสืบสวนทางการแพทย์พบว่าผู้ป่วยเคยเดินทางไปเที่ยว สถานบันเทิงย่านทองหล่อ กรุงเทพมหานคร และเคยข้ามด่านปอยเปต อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และได้เดินทางกลับมาที่จังหวัดเชียงราย โดยผ่านสายการบินท่าอากาศยานแม่ฟ้าหลวงเชียงราย ทั้งนี้หลังการตรวจพบผู้ป่วย ทางจังหวัดได้เรียกประชุมสาธารณสุข และจัดตั้งศูนย์ติดตามสถาน การณ์โรคติดเชื้อไวรัส COVID-19 พร้อมกับปิดด่าน พรมแดนประเทศเพื่อนบ้านบางจุด เพิ่มการคัดกรองช่องทางเข้าออกประเทศ พร้อมกับย้ำประชาชนในเชียงรายให้ร่วมกันป้องกันการแพร่ระบาด และสำหรับสถานการณ์ COVID-19 ของจังหวัดเชียงราย ประจำวันที่ 23 มิถุนายน 2563 มีผู้ป่วยยืนยันกำลังรักษา จำนวน 9 ราย ไม่มี ผู้เสียชีวิต รักษาหายแล้ว 9 ราย และ มียอดรวมทั้งหมดสำหรับผู้เดินทาง ที่มาจากเมียนมาร์และ ลาว ที่อยู่ระหว่างการกักตัว 23 คน ผู้เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ที่อยู่ระหว่างแยกกัก ตัวเอง 183 คน ผู้เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง ที่อยู่ระหว่างแยก กักตัวเองมีจำนวน 94 คน (สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย, 2563) จะเห็นได้ว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อดังกล่าวเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่ออารังชีวิตของ ผู้คนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ทั้งด้านความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ของคนทั้งประเทศ

จากเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นประชากรคนหนึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย และมีกิจกรรมการดำเนินชีวิตในจังหวัดเชียงรายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งโดยอาชีพ นักพัฒนาชุมชนจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหาร สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย ว่า มีการบริหารงานเป็นเช่นไร มีวิธีในการแก้ไขอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ อย่างไร และมี แนวทางประการใดบ้างที่ช่วยเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1.1 เนื้อหาด้านเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 เนื้อหาการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย
- 1.3 เนื้อหาข้อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

กำหนดพื้นที่หลักในการดำเนินงานวิจัย คืออำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่สาย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ และอำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2563 – เมษายน 2564

4. ขอบเขตผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้คุณสมบัติของความเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในส่วนของกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย ผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ภาคส่วนต่าง ๆ ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการ และผู้ได้รับผลจากการดำเนินนโยบาย เป็นเกณฑ์ในการกำหนดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสำคัญในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารสถานการณ์วิกฤต (Crisis Management) หมายถึง หลักการบริหารภาวะวิกฤตที่ยืดหลักการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างมีหลักการ เป็นกลยุทธ์ที่ต้องดำเนินการโดยรวดเร็ว และให้เกิดผลเสียหายน้อยที่สุดเพื่อให้เกิดสภาวะคลี่คลาย ตลอดจนกระทั่งมีผลในเชิงบวก

2. การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ หมายถึง การติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นจากอัตราการติดเชื้อพื้นฐานเดิม โดยมีการแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วเป็นบริเวณกว้าง ทำให้มีภาวะของการติดเชื้อที่ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งมากอย่างผิดปกติ ซึ่งสามารถแพร่ได้ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมมาสู่คน หรือมีการติดเชื้อของเชื้อโรคที่มีความสำคัญทางระบาดวิทยา

3. ไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) หมายถึง โรคระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันร้ายแรง ซึ่งมีสาเหตุจากเชื้อไวรัสโคโรนา สำหรับไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่กำลังระบาดเป็น

สายพันธุ์ที่ 7 ซึ่งองค์การอนามัยโลก ประกาศชื่อที่เป็นทางการสำหรับใช้เรียกโรคทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ว่า "โควิด-ไนน์ทีน" (COVID-19)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

2. ผลจากการศึกษาจะนำมาประกอบการวางแผนกลยุทธ์ในด้านการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

3. ได้แนวทางในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการวางแผนกลยุทธ์ในด้านการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย” ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการระบาดของโรค
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานการณ์
3. แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิผล
4. ตัวแบบในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ
5. ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในจังหวัดเชียงราย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการระบาดของโรค

1. ความหมายของการระบาดของโรค

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) กล่าวว่า “ระบาด” หมายถึง แพร่ ไปอย่างรวดเร็ว, แพร่ไปอย่างกว้างขวาง, แพร่ไปทั่ว, เช่น ข่าวลือระบาด, ลักษณะของโรคติดต่อที่แพร่ไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวางเป็นคราว ๆ ไป, เรียกโรคที่มีลักษณะเช่นนี้ว่า โรคระบาด เช่น อหิวาตกโรคเป็นโรคระบาดชนิดหนึ่ง

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ (2558, หน้า 26) กล่าวว่า “โรคระบาด” หมายความว่า โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุของการเกิดโรคแน่ชัด ซึ่งอาจแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง หรือมีภาวะของการเกิดโรคมามากผิดปกติกว่าที่เคยเป็นมา

คณะกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ ศูนย์ความเป็นเลิศทางการแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2561, หน้า 3) กล่าวว่า การระบาดของโรคติดเชื้อ (Outbreak) หมายถึงการเพิ่มขึ้นของการติดเชื้อจากอัตราพื้นฐานโดยอาจเป็นการติดเชื้อที่ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งมากอย่างผิดปกติหรือการติดเชื้อชนิดใดชนิดหนึ่งเพิ่มมากขึ้นอย่างผิดปกติหรือมีการติดเชื้อของเชื้อโรคที่มีความสำคัญทางระบาดวิทยา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การระบาดของโรค คือ การติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นจากอัตราการติดเชื้อพื้นฐานเดิม โดยมีการแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วเป็นบริเวณกว้าง ทำให้มีภาวะของการติดเชื้อที่ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งมากอย่างผิดปกติ ซึ่งสามารถแพร่ได้ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมมาสู่คน หรือมีการติดเชื้อของเชื้อโรคที่มีความสำคัญทางระบาดวิทยา

2. แนวคิดเกี่ยวกับการระบาดของโรค

คำนวน อึ้งชูศักดิ์ (2559) กล่าวว่า โรคระบาด เป็นศาสตร์หนึ่งที่อยู่ในเรื่องของ “ระบาดวิทยา” (Epidemiology) ทำให้ผู้คนเข้าใจว่าเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยโรคระบาด แต่แท้จริง แล้วระบาดวิทยาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเรื่องของโรคระบาดและโรคติดเชื้อ เพียงแต่ตอนก่อร่าง สร้างตัวนั้นมาจากพื้นแพชของโรคติดเชื้อและโรคระบาดเท่านั้น ในปัจจุบันมีการประยุกต์ศาสตร์ ทางด้านนี้ไปใช้อีกหลายด้านทั้งโรคไม่ติดต่อ โรคจากการประกอบอาชีพ โรคจากสิ่งแวดล้อม รวมถึงระบาดวิทยาคลินิกเพื่อทำให้การดูแลรักษาพยาบาลมีประสิทธิภาพ และได้ผลดี ปัจจุบัน คำว่าระบาดวิทยาได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการกระทรวงสาธารณสุขของประเทศไทย เวลาได้ยินคนพูดถึงระบาดวิทยาจะมีสองนัยคือ นัยของความ เป็นศาสตร์หรือวิธีการที่จะใช้ ศึกษาแก้ปัญหาสุขภาพ เช่นต้องทำระบาดวิทยาให้เข้มแข็งถึงจะควบคุมโรคระบาดต่าง ๆ ได้ และนัยขององค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับโรคภัยต่าง ๆ เช่นระบาดวิทยาของโรคไข้เลือดออกในประเทศไทย ก็จะเป็นการบรรยายว่าโรคนี้อาจเกิดจากอะไร เป็นกับใครเป็นส่วนใหญ่ ที่ได้ ฤดูกาลใด มีแนวโน้มเป็นอย่างไร ติดต่อกันอย่างไร ควบคุมได้อย่างไร ฯลฯ คนที่จะต้องทำงานส่งเสริมป้องกัน ควบคุมโรค รวมถึงรักษาผู้ป่วยหากรู้เรื่องระบาดวิทยาก็จะมีหลักวิชาการที่ดีในการทำงาน เสมือนหนึ่งเป็น “มังกรติดปีก”

คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์โรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (2555, หน้า 10-14) กล่าวว่า การระบาดของโรคเกิดขึ้นจากปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ 10 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านชีวภาพ เช่น เชื้อโรคมะเร็งไวรัสพัฒนาการ เกิดการกลายพันธุ์ติดต่อจากสัตว์สู่มนุษย์ การดื้อยาปฏิชีวนะเนื่องจากการใช้เกินความจำเป็น มนุษย์มีภูมิคุ้มกันต่ำลง ประชากรวัยสูงอายุเพิ่มจำนวนมากขึ้นและมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อสูงเพราะมีภูมิต้านทานต่ำ

2. ปัจจัยด้านพฤติกรรมมนุษย์ เช่น การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโลก การอพยพย้ายถิ่นการอยู่อาศัยอย่างแออัด การมีระบบสาธารณสุขไม่เพียงพอ และไม่ถูกสุขลักษณะ การมีอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการบริโภคขนาดใหญ่ ที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคอาหารเป็นพิษ การรับประทานอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ พฤติกรรมการใช้สารเสพติด พฤติกรรมไม่ออกกำลังกาย พฤติกรรมที่มีเพศสัมพันธ์ไม่ป้องกัน

3. ปัจจัยด้านการเดินทางและการติดต่อระหว่างประเทศ เช่น แรงงานอพยพข้ามประเทศการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่เสี่ยง การส่งออก-นำเข้าสินค้าและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ที่มี ความเสี่ยงต่อการระบาดของโรคติดต่อ ความรวดเร็วในการเดินทางที่เอื้อให้เกิดการแพร่กระจายของโรคติดต่อได้อย่างรวดเร็ว

4. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และสังคม เช่นความยากจน ที่ทำให้ประชากรมีความเสี่ยงจากปัญหาสุขภาพ ไม่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน

5. ปัจจัยด้านการก่อการร้าย เช่น กรณีผู้ก่อการร้ายใช้สปอร์ของเชื้อแอนแทรกซ์ผสมผงแป้งบรรจุลงในจดหมายและไปรษณีย์ภัณฑ์ในสหรัฐอเมริกาเมื่อปีพ.ศ. 2545 ผู้ก่อการร้ายอาจใช้เชื้อโรคอื่น ๆ เช่นเชื้อไวรัสไซทริพิช เป็นต้น

6. ปัจจัยด้านการแพทย์ เช่น การรักษาโรคด้วยยาปฏิชีวนะ การใช้ยาสเตียรอยด์ การเปลี่ยนถ่ายอวัยวะ การทำเคมีบำบัด การรักษาเหล่านี้ส่งผลให้เชื้อโรคดื้อยา ร่างกายมีภูมิต้านทานต่ำลง

7. ปัจจัยด้านระบบอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ปศุสัตว์ การพัฒนาระบบเหล่านี้ได้คุกคามระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ทำให้ธรรมชาติขาดสมดุล เป็นปัจจัยให้เชื้อโรคแพร่ระบาดได้ง่ายการบุกรุกป่า การผลิตอาหารจากการเลี้ยงสัตว์โดยขาดการจัดการที่ดี เช่น การเลี้ยงไก่อย่างหนาแน่นขาดการป้องกันโรค จึงทำให้โรคไข้หวัดนกระบาด เป็นต้น

8. ปัจจัยด้านระบบโครงสร้างสาธารณสุข การขาดแคลนงบประมาณ การขาดแคลนบุคลากรสาธารณสุข การไม่ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาโรคระบาด

9. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอุณหภูมิที่สูงขึ้นทำให้แมลงพาหะนำโรคสามารถแพร่ขยายได้มากขึ้น เกิดการอพยพข้ามเขต เกิดการกลายพันธุ์ เป็นปัจจัยให้การระบาดจากสัตว์สู่คนง่ายมากขึ้น

10. ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของประชากรสัตว์ พืช และอาหาร ระหว่างประเทศ สมาชิก ซึ่งเชื้อโรคอาจปะปนมาในคน สัตว์ สิ่งของจากปัจจัยเสี่ยง ทำให้ทราบว่าโรคติดต่ออุบัติใหม่สามารถแพร่กระจายได้ตลอดเวลา และมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ทั้งพฤติกรรมของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมวิวัฒนาการของมนุษย์ นวัตกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นต้น และเมื่อเกิดการระบาดของโรคขึ้นแล้วมักส่งผลกระทบต่อวงกว้าง ทำให้มีผู้เจ็บป่วย ผู้พิการและเสียชีวิตจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก

ธนิษ วงศ์เนตร (2563) กล่าวว่า การระบาดของ COVID-19 ก็ทำให้ผู้คนทั่วโลกได้เห็นถึงความสำคัญของการดูแลตัวเองให้ห่างไกลจากโรคภัยต่าง ๆ มากขึ้น รวมถึงในภาครัฐ และภาคธุรกิจ ก็ตระหนักถึงการต้องปรับเปลี่ยน และปรับตัว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในเชิงรุก เพื่อลดความเสี่ยงในการการแพร่กระจายของเชื้อโรคต่าง ๆ ในอนาคตมากขึ้นด้วย เช่น ประเทศไต้หวัน ที่แม้จะอยู่ใกล้กับประเทศจีน มีพลเมืองหลายล้านคนทำงานในจีน รวมถึง นักท่องเที่ยวจากจีนก็เดินทางมาไต้หวันเป็นจำนวนไม่น้อย ทำให้ไต้หวันเป็นประเทศที่มีความเสี่ยงที่จะพบผู้ป่วย COVID-19 สูงเป็นอันดับต้น ๆ ของโลก แต่กลับกลายเป็นว่า ไต้หวันมีการแพร่ระบาดน้อยมากเมื่อเทียบกับหลายประเทศทั่วโลก นั่นเพราะตั้งแต่เมื่อครั้งมีการระบาดของ โรคซาร์ส รัฐบาลไต้หวันได้จัดตั้งศูนย์สุขภาพแห่งชาติ (NHCC) ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์จัดการ ภัยพิบัติที่มุ่งเน้นการตอบสนองในเชิงรุกต่อการเกิดโรคระบาดขึ้นมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยจัดการ โดยใช้ฐานข้อมูลประกันสุขภาพของประเทศ รวมเข้ากับฐานข้อมูลการตรวจคนเข้าเมือง และศุลกากร เพื่อสร้าง Big Data ในการวิเคราะห์ แจ้งเตือน และป้องกันการแพร่ระบาดได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ไต้หวันจึงรับมือกับการระบาดของ COVID-19 ได้อย่างรวดเร็ว

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การระบาดของโรคเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งในการศึกษาระบาดวิทยา การระบาดของโรคเกิดขึ้นจากปัจจัยเสี่ยงหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านชีวภาพ ปัจจัยด้านพฤติกรรมมนุษย์ ปัจจัยด้านการเดินทางและการติดต่อระหว่างประเทศ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านการก่อการร้าย ปัจจัยด้านการแพทย์ ปัจจัยด้านระบบอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ปศุสัตว์ ปัจจัยด้านระบบโครงสร้างสาธารณสุข การขาดแคลนงบประมาณ การขาดแคลนบุคลากรสาธารณสุข การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอุณหภูมิที่ สูงขึ้นทำให้แมลงพาหะนำโรคสามารถแพร่ขยายได้มากขึ้น ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มทาง เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ทำให้มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของ ประชากรสัตว์ พืช และอาหาร ระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งเชื้อโรคอาจปะปนมาในคน สัตว์ สิ่งของจากปัจจัยเสี่ยง เป็นต้น ปัจจุบันสถานการณ์โรคระบาดที่เป็นโรคติดต่ออุบัติใหม่ มีแนวโน้มการเกิดเพิ่มสูงขึ้น รุนแรงเพิ่มมากขึ้น พื้นที่การระบาดกระจายตัวไปในหลายภูมิภาค ทั่วโลก

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานการณ์

1. ความหมายของการบริหารสถานการณ์

ชาญวิทย์ หาญรินทร์ (2556) กล่าวว่า การบริหารสถานการณ์จะคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและความต้องการของบุคคลเป็นหลัก มากกว่าที่จะแสวงหาวิธีการอันดีเลิศมาใช้ในการทำงาน โดยใช้ปัจจัยทางด้านจิตวิทยาในการพิจารณาด้วย โดยเน้นให้ผู้บริหารรู้จักใช้การพิจารณาความแตกต่างที่มีอยู่ในหน่วยงาน เช่น ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างระหว่างระเบียบกฎเกณฑ์ วิธีการ กระบวนการ และการควบคุมงาน ความแตกต่างระหว่าง ความสัมพันธ์ของบุคคลในองค์กร หรือความแตกต่างระหว่างเป้าหมาย การดำเนินงานขององค์กร เป็นต้น (หาญรินทร์, 2556)

ฐานิตา สุขกัน (2561) กล่าวว่า การบริหารสถานการณ์ไม่มีรูปแบบการบริหารแบบใดที่ดีที่สุด การบริหารแต่ละแบบและแต่ละวิธีจะก่อให้เกิดผลแตกต่างกันตามสภาวะแวดล้อมแต่ละอย่าง การเลือกแบบใดให้เหมาะสมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เพราะแต่ละวิธีก็มีข้อดีและข้อจำกัดอยู่ในตัว ดังนั้นการบริหารสถานการณ์ หมายถึง การขับเคลื่อนหรือดำเนินแนวคิดไปเพื่อให้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจะต้องเลือกใช้การจัดการให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ที่เกิดกับปัญหาแต่ละปัญหา มีความเชี่ยวชาญที่จะจำแนกวิเคราะห์ และแก้ไขแต่ละสถานการณ์ ซึ่งเป็นความจริงว่าปัญหาแต่ละเรื่อง

มีสถานการณ์แตกต่างกัน ทำให้การบริหารเป็นเรื่องที่ยากและไม่มีข้อตายตัว แนวความคิดของการบริหารตามสถานการณ์จึงถือเอาความสัมพันธ์ต่าง ๆ เป็นสำคัญไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ของปัจจัยในองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนอกองค์กรและความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร กับสภาพแวดล้อม และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารสถานการณ์ คือ การดำเนินการตามแนวทางที่วางไว้เพื่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่มีแนวทางที่ชัดเจน โดยแนวทางนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นที่แตกต่างกันไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานการณ์

ทาดา รัตน์ชาติ (2563) กล่าวว่าแนวคิดด้านการบริหารสถานการณ์ตลอดจนทฤษฎีองค์กร (Organization Theory) นั้น เป็นการนำเสนอกรอบความคิดในการบริหารการจัดการ สภาพความเป็นอยู่หรือสภาพความเป็นไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนได้ผลผลิตที่มี ประสิทธิภาพไปพร้อมกันด้วย ในยุคปัจจุบันนี้ไม่ว่าจะองค์กรเล็กหรือองค์กรใหญ่ต่างก็ต้องการ การจัดการที่ดีทั้งนั้น เพื่อให้องค์กรสามารถก้าวหน้าได้ดีที่สุด

เฟรด ฟายเลอร์ (1967 ;อ้างอิงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2553, หน้า 48) ได้เสนอแนวความคิดการบริหารสถานการณ์(Situational Management Theory) ซึ่งถือเป็นการบริหารที่ ขึ้นอยู่กับ ในเชิงสภาพ ข้อเท็จจริงด้วยแนวคิดที่ว่า การเลือกทางออกที่จะไปสู่การแก้ปัญหา ทางการบริหารถือว่าไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุดหากแต่สถานการณ์ต่างหากที่จะเป็นตัวกำหนดว่าควร จะหยิบใช้การบริหารแบบใดในสถานการณ์เช่นนั้น หลักคิดง่ายๆ ของการบริหารเชิงสถานการณ์ นั้นถือว่าการบริหารจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจและรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม และผู้บริหารจะต้องพยายามวิเคราะห์สถานการณ์ ให้ดีที่สุดโดยเป็นการผสมผสานแนวคิดระหว่างระบบปิดและระบบเปิด และยอมรับหลักการของ ทฤษฎีระบบว่าทุกส่วนของระบบจะต้องสัมพันธ์และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน คือมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสภาพแวดล้อมขององค์กร สถานการณ์บางครั้งจะต้องใช้การ ตัดสินใจอย่างเฉียบขาดบางสถานการณ์ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจบางครั้งก็ต้อง คำนึงถึงหลักมนุษยและแรงจูงใจบางครั้งก็ต้องคำนึงถึงเป้าหมายหรือผลผลิตขององค์กรเป็น หลักการบริหารจึงต้องอาศัยสถานการณ์เป็นตัวกำหนดในการตัดสินใจ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานการณ์ คือ การนำเสนอกรอบความคิดในการบริหารการจัดการสภาพความเป็นอยู่หรือสภาพความเป็นไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนได้ผลผลิตที่มีประสิทธิผลไปพร้อมกันด้วย โดยประกอบด้วยการดำเนินงาน การปฏิบัติงาน แนวทาง (guideline) วิธีการ (method) ใด ๆ ที่หน่วยงานของรัฐและ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการบริหารราชการหรือปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทาง (end หรือ goal) หรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม

แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิผล

1. ความหมายของประสิทธิผล

อนันท์ งามสะอาด (2551, หน้า 7) กล่าวว่าประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลสำเร็จของงานที่เป็นไปตามความมุ่งหวัง (Purpose) ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ (Objective) หรือเป้าหมาย (Goal) และเป้าหมายเฉพาะ (Target) ได้แก่ (งามสะอาด

1) เป้าหมายเชิงปริมาณ จะกำหนดชนิดประเภทและจำนวนของผลผลิตสุดท้าย ต้องการที่ได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้นลง

2) เป้าหมายเชิงคุณภาพ จะแสดงถึงคุณค่าของผลผลิตที่ได้รับจากการดำเนินงานนั้น 3) มุ่งเน้นที่จุดสิ้นสุดของกิจกรรมหรือการดำเนินงานว่าได้ผลตามที่ตั้งไว้หรือไม่ และที่สำคัญต้องมี ตัวชี้วัด (Indicator) ที่ชัดเจน

อรอนงค์ สิงห์บุบผา (2559, หน้า 7) ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นสำเร็จได้ตามที่คิดหรือวางไว้ เรียกว่า การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพ แนวความคิดสมัยใหม่ในการจัดกิจกรรมงาน จะเริ่มต้นที่การตั้งจุดสำเร็จของงาน คือในการวางแผนงานนั้น ณ จุดเริ่มต้นของงานจะมีการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์กันว่าผลสำเร็จที่เราต้องการนั้นคืออะไร เช่นการวางแผนงานของธนาคารพาณิชย์อาจกำหนดให้รับผิดชอบแผนงานแต่ละแผนกตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติงานของตนในช่วงระยะเวลาหนึ่งมาก่อนเป็นต้น ว่าตั้งเป้าเงินฝากในงวดการบัญชีหนึ่ง (6 เดือน) ว่าจะต้องหาเงินฝากได้จำนวนเท่าไร

กิบสัน และคณะ (Gibson and Others 1988, p. 812 อ้างอิงใน รัฐพล ศรีกัตัญญ, 2551 หน้า 32) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลไว้ว่า ประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นเรื่องของการกระทำใด ๆ หรือพยายามใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้น การกระทำหรือความพยายามจะมีประสิทธิผลสูงต่ำเพียงใดขึ้นกับว่าผลที่ได้รับนั้นตรงครบถ้วน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และใช้พลังงานน้อยเพียงใด

สรารุช อุทัยยัง (2563) ประสิทธิผล (effectiveness) หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่พึงปรารถนาหรือเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ พุด่ง่ายๆ ชัดๆ ก็คือ ประสิทธิภาพพิจารณาจากการนำผลของงาน โครงการ หรือกิจกรรม ที่ได้รับเปรียบเทียบกับ วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย (อุทัยยัง, 2563)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ต่อการบริหาร และองค์การ ซึ่งนับว่าเป็นการตัดสินใจขั้นสุดท้ายในแง่ที่ว่า การบริหารองค์การนั้นจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ องค์การจะมีความมั่นคงอยู่รอดก็ขึ้นอยู่กับประสิทธิผลขององค์การ ดังนั้น ประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญต่อองค์การ

2. แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การ

สุชาติ คำทางชล (2555) กล่าวว่าแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การในปัจจุบันมีอยู่มากมายทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน โดยแนวความคิดเกี่ยวกับองค์การที่สำคัญ ๆ ได้แก่ (คำทางชล, 2555)

1) การมององค์การในแง่ของระบบและเป้าหมาย(Goal and System Perspectives) แนวความคิดนี้เป็นทฤษฎีสำคัญที่ใช้ในการกำหนดแนวความคิดเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพขององค์การที่ตระหนักเกี่ยวกับองค์การตามแนวคิดนี้ เห็นว่าองค์การเป็นหน่วยงานซึ่ง ถูกสร้างขึ้นอย่างมีเหตุผลเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ การมององค์การในทัศนะของ ระบบจะเน้นเรื่ององค์การประกอบของหน้าที่ส่วนต่าง ๆ ในองค์การและความสัมพันธ์ของ องค์การกับสิ่งแวดล้อม โดยองค์การถูกมองในลักษณะที่เป็นระบบเปิด กล่าวคือรับตัวป้อนจากสิ่งแวดล้อมแล้วทำการแปรสภาพตัวป้อนดังกล่าวเพื่อให้เป็นผลผลิตออกสู่สภาพแวดล้อม ซึ่งอาจหมายถึงผลผลิตหรือบริการ ประสิทธิภาพขององค์การจึงหมายถึงความอยู่รอดโดยการรักษาความสมดุลระหว่างองค์ประกอบของหน้าที่ต่าง ๆ ภายในองค์การและระหว่างองค์การกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าเรื่องการบรรลุเป้าหมายบางประการ ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการมององค์การตามทัศนะนี้ก็คือความเป็นไปได้ทั้งทางทฤษฎี และทางปฏิบัติในเรื่องการกำหนด

เป้าหมายให้แน่นอนชัดเจน นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องความชัดเจนในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้องค์การอยู่รอดจะเป็นอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด

2) การมองในแง่ของการพัฒนาองค์กร (Organization Development Perspectives) องค์กรตามทัศนะนี้เชื่อว่าคนแต่ละคนควรมีโอกาสที่จะบรรลุความสามารถ สูงสุดของตนเอง (SelfActualization) และรักษาความสามัคคี ความเป็นเอกลักษณะของตนภายในองค์กร แนวความคิดดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดลักษณะขององค์กร คือให้แต่ละคน รับผิดชอบในการ กำหนดเป้าหมายของตนเองและจัดการดำเนินงานด้วยตนเองเพื่อบรรลุ เป้าหมายที่กำหนด ระบบการสื่อสารความจะต้องเปิด และไม่ปิดเป็นทั้งในระดับเดียวกัน ระดับสูงไปต่ำและต่ำไป สูง จะต้องกล้าเผชิญกับความขัดแย้งและร่วมกันแก้ไขความขัดแย้ง โดย กระบวนการแก้ไข ปัญหาาร่วมกัน ลักษณะของการมององค์กรตามแนวคิดนี้ประกอบด้วย ลักษณะ ดังนี้ (1) เป็นการมององค์กรโดยใช้ความคิดเห็นส่วนบุคคล (Normative Views) (2) ประสิทธิภาพของ องค์กรขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถขององค์กรในการอำนวยความสะดวก เพื่อให้คน สามารถบรรลุความต้องการของตนเองได้และในขณะเดียวกันก็จะส่งผลไปยังองค์กรด้วยใน ที่สุด และ (3) เป็นการกำหนดรูปแบบองค์กรในอุดมคติ

3) แนวความคิดเกี่ยวกับองค์กร โดยเน้นในเรื่องกระบวนการจัดองค์กร อย่างละเอียดเพื่อค้นหาตัวจัดและตัวกระตุ้นความคลุ้มเครือของข่าวสาร ตัวการขัดความ คลุ้มเครือของข่าวสาร คือการเพิ่มความมั่นคงขององค์กร ส่วนตัวการกระตุ้นความคลุ้มเครือ ของข่าวสาร ได้แก่ ความไม่เป็นสาระ ความเทอะทะ การปล่อยตามยถากรรม การหลอกลวง ความใหญ่โต ความไม่เป็นระเบียบการลงและการบ่นว่า โดยการเพิ่มในตัวการดังกล่าวจะให้ มีผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร

4) องค์กรในฐานะที่เป็นสมรภูมิทางการเมือง แนวความคิดนี้มององค์กร ในลักษณะที่เป็นสมรภูมิ กล่าวคือองค์กรจะประกอบด้วยกลุ่มบุคคลทั้งภายในและภายนอก องค์กรจะพยายามจะมุ่งเข้าสู่เป้าหมายของตน กลุ่มบุคคลดังกล่าวจะมีการรวมตัวกันเพื่อการ เจริญต่อของผลประโยชน์ของกลุ่ม

ตัวแบบในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ในยุคแรก ๆ การศึกษา ด้านนโยบายสาธารณะนั้น รวมอยู่ในสาขารัฐศาสตร์ (Political Sciences) ในฐานะที่เป็นกิจกรรมทางการเมือง (Political Activities) ที่มุ่งศึกษากระบวนการ กำหนดนโยบาย อันเป็นหน้าที่ของนักการเมือง ต่อมาเมื่อมีแนวคิดแยกการเมือง ออกจากการบริหารราชการ โดยบทความชื่อว่า The Study of Administration ของวิลสัน (Wilson) ในปี ค.ศ. 1887 ได้เปิดประเด็นเน้นที่ความสำคัญของแนวคิดการบริหารราชการ (Administration) ซึ่งเป็นเรื่องของการนำเอากฎหมายและนโยบายต่าง ๆ ไปปฏิบัติให้บรรลุผล ตามที่กำหนดเป็นหน้าที่ ของข้าราชการและรับเอาแนวคิดเรื่อง นโยบายสาธารณะ เป็นขั้นตอน หนึ่งในกระบวนการ บริหารราชการ (กุลธนะ ธนาพงศธร, 2540, หน้า 45-64) การกำหนด นโยบายและการนำ นโยบายไปปฏิบัติได้ถูกพัฒนาองค์ความรู้ไปในบริบททางรัฐศาสตร์และ การบริหารราชการเกิด ความล้มเหลวในการนำนโยบายสำคัญ ๆ ไปปฏิบัติที่เกิดขึ้นใน สหรัฐอเมริกาเป็นประเด็นที่ นักวิชาการกลุ่มหนึ่งให้ความสนใจในการศึกษานโยบายสาธารณะ อย่างจริงจัง เพื่อหาสาเหตุ และแนวทางแก้ไข จากข้อเขียนของ Lasswell ชื่อว่า “The Policy Orientation” ใน ห นั ง ลี อ “The Policy Sciences” ตีพิมพ์เมื่อ ค.ศ. 1951 เป็นการจุดประกายให้แก่การศึกษานโยบาย ศาสตร์โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) Lasswell บุกเบิกการศึกษานโยบาย ศาสตร์ยุคใหม่และได้รับการยกย่องให้เป็น “ผู้ก่อตั้งนโยบายศาสตร์ยุคใหม่” (Modern Founder of The Policy Sciences) (สมบัติ อารังชญ วงศ์, 2557, หน้า 24-28) จัดให้อยู่ในสาขา สังคมศาสตร์ (Social Sciences) และเป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) เนื่องจากมีเนื้อหาที่ เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสาขาวิชาอื่น ๆ หลายสาขา เช่น สังคมวิทยา จิตวิทยา รัฐศาสตร์ การ จัดการและวิทยาศาสตร์

1. ความหมายของนโยบายสาธารณะ

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2553) ได้สรุปความหมายไว้ว่า “นโยบายสาธารณะ” หมายถึง นโยบายที่ถูกกำหนดขึ้นโดยรัฐบาล ซึ่งจะเป็นองค์กรหรือตัวบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ โดยตรง ตามกฎหมายภายใต้ระบบการเมืองนั้น ๆ ทั้งนี้ จะครอบคลุมตั้งแต่สิ่งที่รัฐบาลสิ่งที่ รัฐบาล ตั้งใจว่าจะกระทำหรือไม่กระทำ การตัดสินใจของรัฐบาลในการแบ่งสรรทรัพยากรหรือ คุณค่า ต่าง ๆ ในสังคมกิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ของรัฐบาล รวมถึงผลผลิตและผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นอันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นติดตามมาจากการดำเนินงานของรัฐบาล

ศุภชัย ยาวะประภาส (2554) กล่าวว่า กิจกรรมทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นระดับใดหรือดำเนินการโดยหน่วยงานใด ล้วนมาจากความคิดอันเป็นกรอบนำทางว่า ควรจะทำอะไร เมื่อใดที่ไหน โดยใคร การดำเนินกิจกรรมของรัฐบาลเช่นกัน เริ่มมาจากความคิดหรือเจตนารมณ์ แล้วค่อยๆ ชัดเจนขึ้นจนกลายเป็นกรอบกำหนดทิศทางและแนวทางดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งในความหมายกว้างก็คือ นโยบายของรัฐบาลหรือนโยบายสาธารณะ (Public Policy) นั่นเอง (ยาวะประภาส, 2554)

จุมพล หนิมพานิช (2557) ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะว่า หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติงานของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือของรัฐบาลที่มุ่งความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ที่ได้มีการกำหนดไว้ (หนิมพานิช, 2557)

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2559) กล่าวว่า “นโยบายสาธารณะ” หมายถึง อำนาจในการจัดสรรค่านิยมของสังคมทั้งหมด (Authoritative Allocation of Values) และผู้ที่มีอำนาจในการจัดสรรก็คือรัฐบาลและสิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำ เป็นผลมาจากการจัดสรรค่านิยมของสังคม โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบการเมือง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอำนาจสั่งการ (Authorities) ได้แก่ผู้อาวุโสทางการเมือง ฝ่ายบริหาร ตุลาการ นักบริหาร ที่ปรึกษาประมุขของประเทศ และผู้นำทางการเมืองในด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จักยอมรับในระบบการเมือง บุคคลเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ค่านิยม และการปฏิบัติของโครงการของรัฐเป็นการระบอบอย่างชัดเจนว่า กิจกรรมที่เป็นแผนงานหรือ โครงการของรัฐที่เรียกว่านโยบายสาธารณะนั้นจะต้องสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมรวมถึง แนวทางปฏิบัติที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะคือแนวทางกิจกรรมการกระทำที่เลือกตัดสินใจของรัฐบาล ซึ่งอำนาจในการจัดสรรค่านิยมของสังคมทั้งหมด (Authoritative Allocation of Values) การตัดสินใจของรัฐบาลในการแบ่งสรรทรัพยากรหรือคุณค่าต่าง ๆ ในสังคม กิจกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ของรัฐบาล รวมถึงผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นติดตามมาจากการดำเนินงานของรัฐบาล

2. ตัวแบบในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

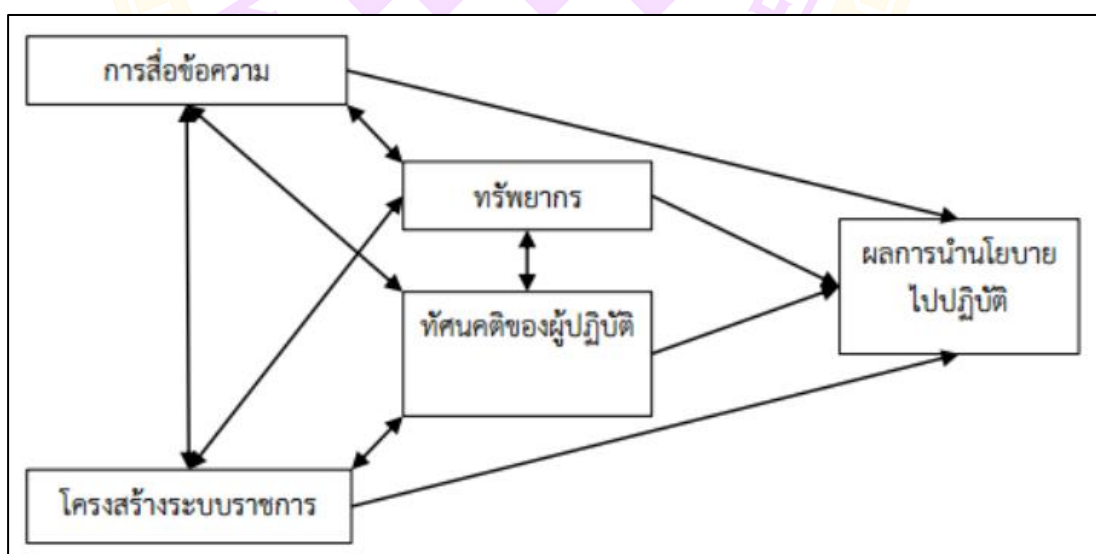
ในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัตินั้นเราจะต้องอาศัยตัวแบบที่เป็นรูปแบบในการนำนโยบายสาธารณะนั้นไปปฏิบัติใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงตัวแบบในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (สัญญา เคนาภูมิ, 2564, หน้า 11-20) ดังนี้

2.1 ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (Interactions between Factor Models)

2.1.1 แนวคิดพื้นฐานของตัวแบบ ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (Interactions Between Factor Models) เป็นตัวแบบที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.1.2 องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (Interactions Between Factor Models) คือ การสื่อข้อความ ทรัพยากร จุดยืนหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน และโครงสร้างระบบราชการ

2.1.3 จุดเด่นของตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (Interactions Between Factor Models) มีจุดเด่น คือ เป็นตัวแบบที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในองค์การที่มีผลต่อการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีปัจจัยคล้ายคลึงกับกับตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติของมิเตอร์และฮอร์น แต่ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางตรงและทางอ้อมของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

ภาพ 1 ตัวแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (Interactions Between Factor Models)

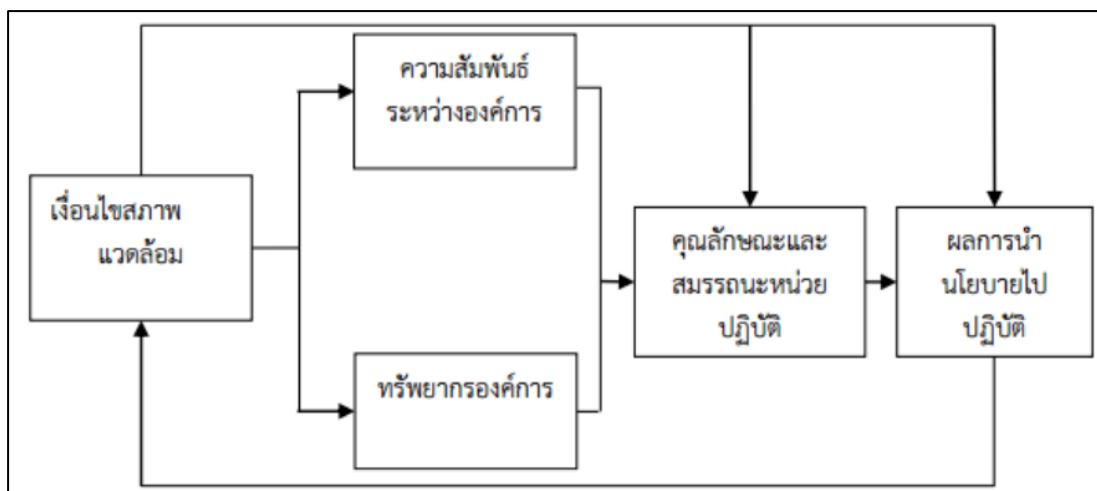
2.2 ตัวแบบการกระจายอำนาจ (A Model of Decentralization Program

Implementation Process)

2.2.1 แนวคิดพื้นฐานของตัวแบบ ได้พัฒนาตัวแบบการกระจายอำนาจขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับแผนงานการกระจายอำนาจในการนำนโยบายไปปฏิบัติในเอเชีย โดยมุ่งเน้นศึกษา สมรรถนะขององค์การท้องถิ่นในการพัฒนาชนบท

2.2.2 องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบ องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบการกระจายอำนาจ (A Model of Decentralization Program Implementation Process) คือ เงื่อนไขสภาพแวดล้อม (Environmental Conditions) โครงสร้างระบบราชการ (Bureaucratic Structure) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ (Inter Organizational Relationship) ทรัพยากรองค์การสำหรับ การนำแผนงานไปปฏิบัติ (Organizational Resources for Program Implementation) คุณลักษณะ และสมรรถนะของหน่วยปฏิบัติ (Characteristics and Capabilities of Implementing Agencies) การให้ความสำคัญต่อการกระจายอำนาจโดยมีสมมติฐานว่าผลการสื่อข้อความ ผลการนำ นโยบายไปปฏิบัติ ทักษะของผู้ปฏิบัติ ทรัพยากร โครงสร้างระบบราชการ การปฏิบัติงาน และ ผลกระทบจากการนำแผนงานไปปฏิบัติในระดับท้องถิ่น เป็นผลจากอิทธิพลของกลุ่มตัวแปร 4 กลุ่ม ได้แก่ เงื่อนไขสภาพแวดล้อมความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ทรัพยากรองค์การสำหรับนำแผนงานไปปฏิบัติ คุณลักษณะและสมรรถนะของหน่วยงานปฏิบัติ

2.2.3 จุดเด่นของตัวแบบการกระจายอำนาจ (A Model of Decentralization Program Implementation Process) มีจุดเด่น คือ การประเมินความสำเร็จของแผนงานอาจทำได้ 2 วิธี ได้แก่ วิธีแรก ทำการประเมินโดยพิจารณาจากพื้นฐานของวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในเอกสารนโยบายของรัฐบาล โดยตรวจสอบวัตถุประสงค์เหล่านี้ด้วยการสร้างเครื่องมือชี้วัดที่เหมาะสม วิธีที่สอง ทำการประเมินผลงานจากผลกระทบทางสังคมและผลการพัฒนาที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากเป้าหมายของการพัฒนาซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

ภาพ 2 ตัวแบบการกระจายอำนาจ

(A Model of Decentralization Program Implementation Process)

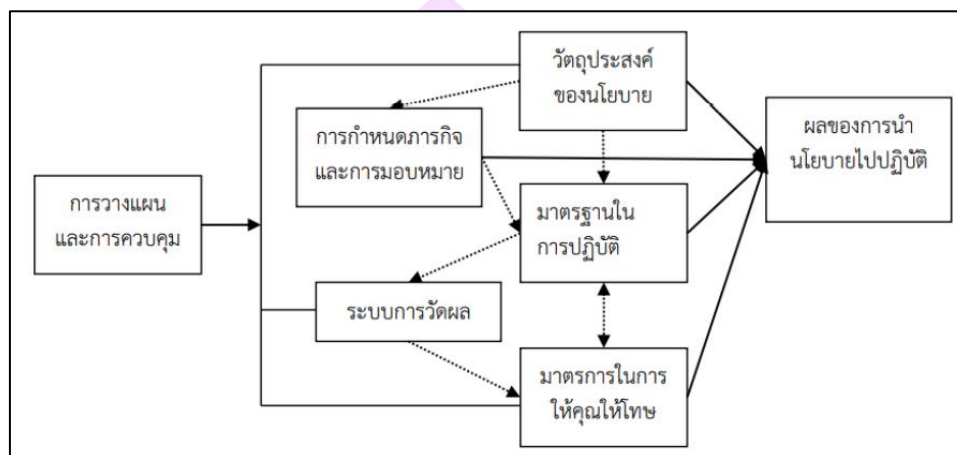
2.3 ตัวแบบยึดหลักเหตุผล (Rational Model)

2.3.1 แนวคิดพื้นฐานของตัวแบบ ตัวแบบที่ยึดถือฐานคติที่ว่า “นโยบายที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และภารกิจที่ชัดเจน มีการมอบหมายงาน และกำหนดมาตรฐานการทำงานให้แก่หน่วยย่อยต่าง ๆ ขององค์การ มีระบบวัดผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนระบบการให้คุณให้โทษ”

2.3.2 องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบ กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เริ่มต้น มาจากการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่าอะไรคือเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ ผู้กำหนดนโยบายต้องการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติสามารถกำหนดภารกิจ มอบหมายงานหรือ กำหนดความรับผิดชอบเฉพาะของแต่ละฝ่ายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งจะ ช่วยให้การประสานการปฏิบัติงานเป็นไปโดยราบรื่น การกำหนดมาตรฐานในการทำงานอำนาจ ประโยชน์ให้เกิดระบบการประเมินผลที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ เป็นการง่ายที่ผู้บริหารนโยบายสามารถควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายได้อย่างตลอดเวลาและต่อเนื่อง และระบบการประเมินผลที่สมบูรณ์และการมีมาตรฐานในการทำงานที่เด่นชัดย่อมส่งผลให้การ ใช้ระบบการให้คุณให้โทษเป็นไปอย่างเป็นธรรมมากมายน่าชื่น และ การสร้างความเป็นธรรมใน ระบบจะช่วยเสริมสร้างให้มาตรฐานในการปฏิบัติงานสูงขึ้นอีกด้วย

2.3.3. จุดเด่นของตัวแบบ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนทำให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจว่าอะไรเป็นเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ผู้กำหนดนโยบายต้องการความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ เงื่อนไขสภาพแวดล้อม ทรัพยากรองค์การ คุณลักษณะ และสมรรถนะหน่วยปฏิบัติ ผลการนำ นโยบายไปปฏิบัติ

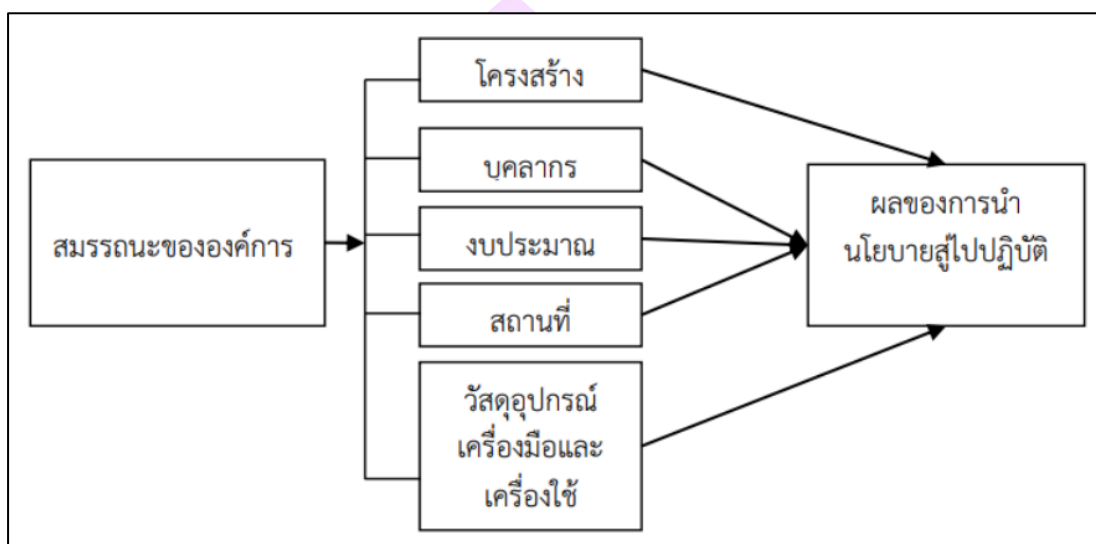
ภาพ 3 ตัวแบบยึดหลักเหตุผล (Rational Model)

2.4 ตัวแบบทางการจัดการ (Management Model)

2.4.1 แนวคิดพื้นฐานของตัวแบบ ตัวแบบทางการจัดการเป็นการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยเน้นให้ความสนใจไปที่สมรรถนะขององค์การเพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่ามีความสามารถที่จะปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังเพียงใด ในลักษณะนี้โครงการจะประสบผลสำเร็จได้จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยโครงสร้างขององค์การที่เหมาะสม บุคลากรที่อยู่ในองค์การจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านการบริหาร และเทคนิคการจัดการอย่างเพียงพอ

2.4.2 องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบ ตัวแบบนี้ให้ความสำคัญกับสมรรถนะขององค์การภาครัฐซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยสำคัญ ได้แก่ โครงสร้างขององค์การ บุคลากรขององค์การ งบประมาณในการดำเนินการ สถานที่ปฏิบัติการนโยบาย และวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้ในการดำเนินการ ดังนั้น องค์การจึงต้องมีการวางแผนเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยองค์ประกอบย่อยเหล่านี้ให้สมบูรณ์

2.4.3 จุดเด่นของตัวแบบ ตัวแบบนี้ความพยายามที่จะศึกษาหาแนวทางแก้ไขอุปสรรคของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยมุ่งเน้นการแก้ไขที่ตัวองค์การเจ้าภาพหลักหรือร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การขาดเงินทุน การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความล่าช้าในการสรรหาบุคลากร ความล่าช้าในการจัดระบบงานต่าง ๆ เป็นต้น

ภาพ 4 ตัวแบบด้านการจัดการ (Management Model)

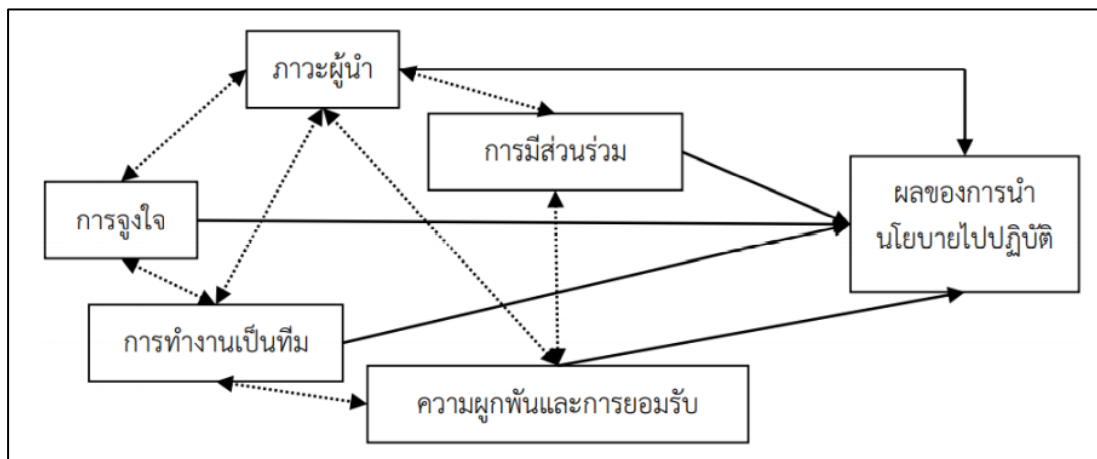
2.5. ตัวแบบทางการพัฒนาองค์การ (Organization Development Model)

2.5.1 แนวคิดพื้นฐานของตัวแบบ ตัวแบบทางการพัฒนาองค์การเป็นการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยการศึกษาในแง่ของการสร้างความผูกพันและการยอมรับ เพื่อมุ่งสนองตอบความต้องการทางจิตวิทยาและทางสังคมของมนุษย์ ความสนใจในลักษณะนี้ จึงเป็นเรื่องของการนำตัวแบบทางการพัฒนาองค์การ (Organization Development Model) มาประยุกต์โดยตรง

2.5.2 องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบ ตัวแบบนี้มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ภาวะผู้นำ การจูงใจ การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และความผูกพันและการยอมรับ กล่าวคือการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมขององค์การเป็นสำคัญเพราะจะทำให้เกิดการดำเนินงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการจูงใจ ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การสร้างความผูกพันโดยวิธีการให้สมาชิกในองค์การมีส่วนร่วม ร่วมเพื่อให้เกิดการยอมรับตลอดจนการสร้างทีมงานมากกว่าการใช้ควบคุม

2.5.3 จุดเด่นของตัวแบบ การนำนโยบายไปปฏิบัติตามตัวแบบนี้ จึงเป็นเรื่อง กระบวนการที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการกำหนดหรือวางกรอบ นโยบาย โดยถือว่านโยบายเหล่านั้นมาจากผู้ปฏิบัติเองโดยตรงสามารถอธิบายได้

ภาพ 5 ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์การ

2.6 ตัวแบบกระบวนการ

2.6.1 แนวคิดพื้นฐานของตัวแบบ ตัวแบบกระบวนการถูกพัฒนาขึ้นโดย Ernest R. Alexander โดยเขาเห็นว่ามียุทธศาสตร์ 2 ประการ ในการทำความเข้าใจกระบวนการในการนำ นโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ความซับซ้อนของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องร่วมกันซึ่งจะทำให้การนำ นโยบาย ไปปฏิบัติขาดความราบรื่น ความซับซ้อนของกิจกรรมซึ่งเป็นต้นตอของปัญหา และเทคนิคการคำนวณความน่าจะเป็นที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหา (2) วิธีการต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติจะช่วยสร้างความเข้าใจเพียงบางส่วนและยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ ทฤษฎีเหล่านี้ควรเสนอกรอบทั่วไปในการศึกษาเพื่ออธิบายถึงกระบวนการนำ นโยบายไปปฏิบัติให้ ชัดเจนและครอบคลุมถึงกรอบความคิดเชิงทฤษฎีในการศึกษาเพื่อสร้าง ความเข้าใจให้ครอบคลุมทั้งกระบวนการ

2.6.2 องค์ประกอบของตัวแบบ ตัวแบบกระบวนการให้ความสำคัญต่อกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับการเปลี่ยนรูปของความตั้งใจไปสู่กิจกรรมซึ่งเป็นกระบวนการเชิงปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง กระบวนการนี้เริ่มต้นด้วยปัจจัยกระตุ้น (stimulus) การเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเป็นนโยบาย (policy) และต่อเนื่องด้วยการกำหนดรายละเอียดของแผนงาน (program) แล้วจึงนำไปปฏิบัติ (implementation) โดยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

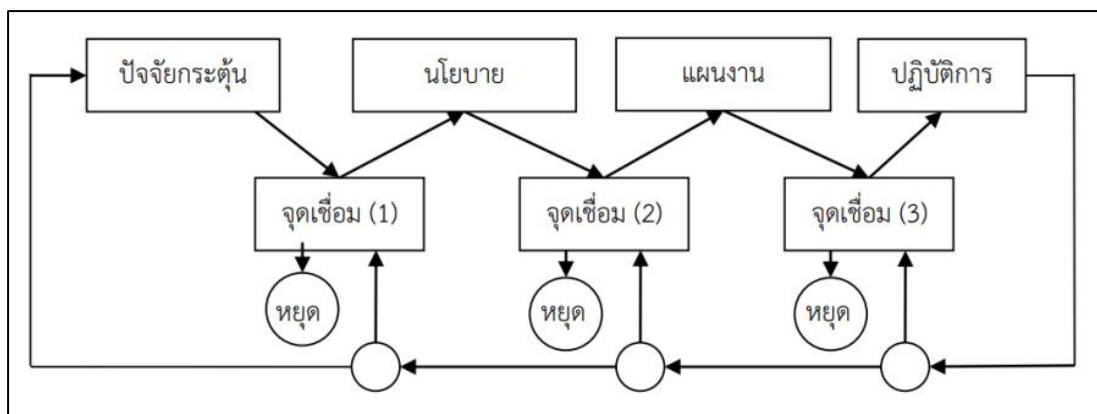
2.6.2.1 ปัจจัยกระตุ้น เป็นขั้นตอน ตระหนักถึงปัญหาและความชัดเจนของ ปัญหา แนวทางการพัฒนานโยบาย คุณลักษณะของปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์หรือการรับรู้เกี่ยวกับปัญหานโยบาย และผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นหรือการรับรู้ถึงผลกระทบจากนโยบายที่เคยปฏิบัติมาแล้ว

2.6.2.2 นโยบาย เป็นจุดที่ปัญหาจะถูกกำหนดให้อยู่ในกรอบนิยามของนโยบาย ดังนั้นในกระบวนการนโยบาย แผนงานและการนำนโยบายไปปฏิบัติ คำสั่งจากผู้กำหนดนโยบายสู่การปฏิบัติโดยกำหนดเป้าประสงค์และวิธีการในการบรรลุเป้าประสงค์

2.6.2.3 แผนงาน แผนงานต้องระบุทรัพยากรที่ต้องใช้และสถานที่ที่เหมาะสม การกำหนดชุดของการกระทำและประชากรกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์

2.6.2.4 การนำนโยบายไปปฏิบัติ การปฏิบัติเพื่อให้แผนงานบรรลุผล ประโยชน์ตามที่ตั้งใจไว้ เป็นตัวแบบที่แสดงถึงการเชื่อมโยงต่อเนื่องของกระบวนการตามลำดับ ตั้งแต่ขั้นตอนปัจจัยกระตุ้นต่อไปยังการพัฒนาและการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยอาศัยจุดเชื่อมโยงเป็นตัวประสานปัจจัยความซับซ้อน ซึ่งจุดเชื่อมโยงจะเปิดโอกาสให้มีทางเลือกอื่นเข้ามามีลักษณะดังนี้ (1) จากขั้นตอนที่เกิดขึ้นก่อนหน้า (2) จากขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อนแต่ไม่รวมขั้นตอนก่อนหน้าที่เพิ่งเกิดขึ้น (3) จากขั้นตอนย่อย หรือขั้นตอนก่อนหน้าอื่น ๆ ในลักษณะผลสะท้อนกลับหรือการประเมิณผล (4) ขั้นตอนต่อไป ซึ่งอาจนำไปสู่ขั้นตอนย่อย โดย ไม่รวมขั้นตอนที่ติดตามมา (5) ไปสู่ขั้นตอนก่อนความสมบูรณ์ของกระบวนการ

2.6.3 จุดเด่นของตัวแบบ ตัวแบบนี้ได้อธิบายกระบวนการนำนโยบายไป ปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละกรณี ตัวแบบกระบวนการจะแสดงความต่อเนื่องของกระบวนการตามลำดับ ตั้งแต่ขั้นตอนปัจจัยกระตุ้น (เป้าประสงค์) จนถึงการพัฒนานโยบาย และการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่ละขั้นตอนเชื่อมโยงด้วย “จุดเชื่อมโยง” ซึ่งเป็นตัวประสานความซับซ้อนของปัจจัยเชิงปฏิสัมพันธ์

ภาพ 6 ตัวแบบกระบวนการ (The Policy-Program-Implementation Process, PPIP)

2.7 ตัวแบบเชิงบูรณาการ

2.7.1 แนวคิดพื้นฐานของตัวแบบ ตัวแบบนี้ ศาสตราจารย์ ดร. วรเดช จันทรรคร ได้ทำการศึกษาและพัฒนาตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติเรียกว่า ตัวแบบเชิงบูรณาการ (Integrative Model) เป็นตัวแบบที่ผสมผสานตัวแปรสำคัญที่มาจากทั้ง 5 ตัวแบบ โดยตัวแปรตามคือ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งพิจารณาออกเป็น 3 มิติโดยมิติที่ 1 วัดจาก ผลผลิต ผลลัพธ์และผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้น มิติที่ 2 วัดจากผลกระทบของนโยบาย และ มิติที่ 3 วัดจากผลของนโยบายที่ส่งผลประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวม ส่วนตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยสมรรถนะขององค์การประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม ภาวะผู้นำ และ ความร่วมมือ และการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก

2.7.2 องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบ ตัวแบบการบูรณาการนี้เป็นเสมือนการผสมผสานตัวแปรที่เป็นตัวแปรสำคัญที่มาจากตัวแบบอื่น ได้แก่ การนำตัวแปรจากตัวแบบทางด้านจัดการ ตัวแบบด้านการพัฒนาองค์การ และตัวแบบทางการเมือง โดยได้กำหนดตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปร ดังนี้

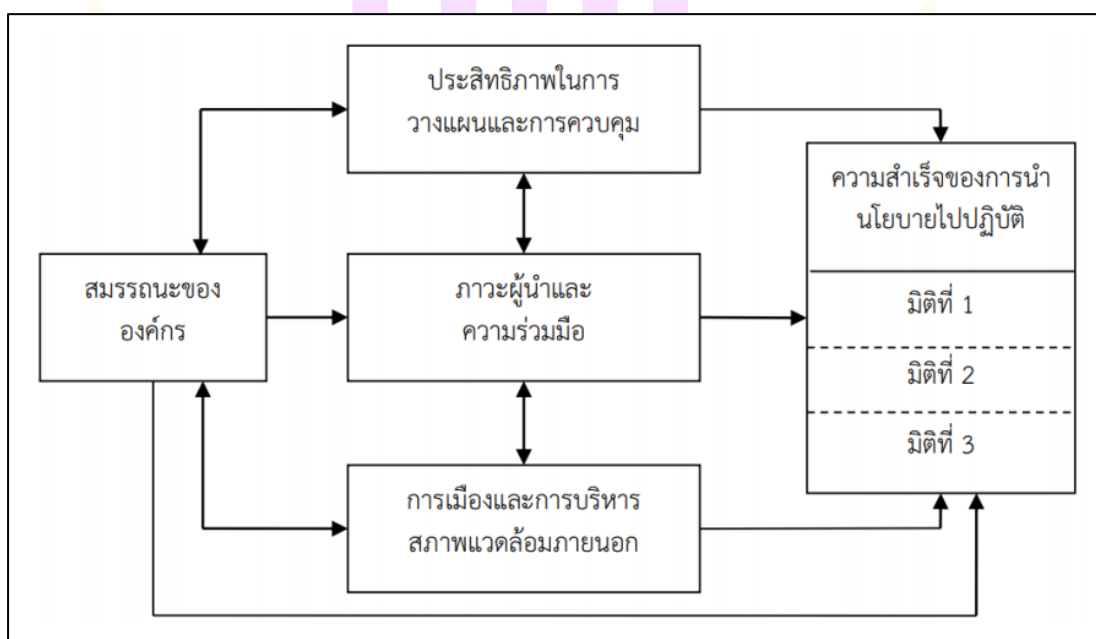
2.7.2.1 ตัวแปรจากตัวแบบประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม เป็นเงื่อนไขหนึ่งสำคัญในการสร้างให้เกิดความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งประกอบไปด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ ได้แก่ ความชัดเจนและความเป็นไปได้ของวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบาย การกำหนดภารกิจและการมอบหมายงาน การกำหนดมาตรฐานในการทำงาน ระบบการติดตาม ควบคุม และประเมินผลนโยบาย และความเป็นธรรมของมาตรการในการให้โทษให้โทษ

2.7.2.2 ตัวแปรจากตัวแบบสมรรถนะขององค์การที่นำ นโยบายไปปฏิบัติ ประกอบไปด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ โครงสร้างองค์การ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ นโยบายจะสำเร็จได้นั้นส่วนหนึ่งมาจากความแข็งแกร่งของสมรรถนะขององค์การ

2.7.2.3 ตัวแปรจากตัวแบบภาวะผู้นำและความร่วมมือ กล่าวคือการนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ผู้บริหารในหน่วยงานจะต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสม รู้จักใช้วิธีจูงใจในเชิงบวกแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้สมาชิกในองค์การดึงสมรรถนะของตนมา ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และให้ความร่วมมือมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเกิดความ ผูกพันและการยอมรับจากสมาชิกคนอื่น จนกลายเป็นทีมงานที่มีประสิทธิภาพ

2.7.2.4 ตัวแปรจากตัวแบบการเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อม ภายนอก ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นเกิดจากความสามารถของผู้เล่น (Players) หรือตัวแทนขององค์การ กลุ่ม หรือ สถาบัน ตลอดจนความสัมพันธ์กับปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ตัวแปรนี้ได้แก่ ระดับความสนับสนุนหรือต่อต้านจากฝ่ายต่าง ๆ จำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและระดับการพึ่งพาที่ต้องมีระหว่างหน่วยงาน ความสามารถในการเจรจาต่อรอง และเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

2.7.3 จุดเด่นของตัวแบบ ตัวแบบนี้ได้บูรณาการคัดเลือกเอาตัวแปรสำคัญๆ ที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ

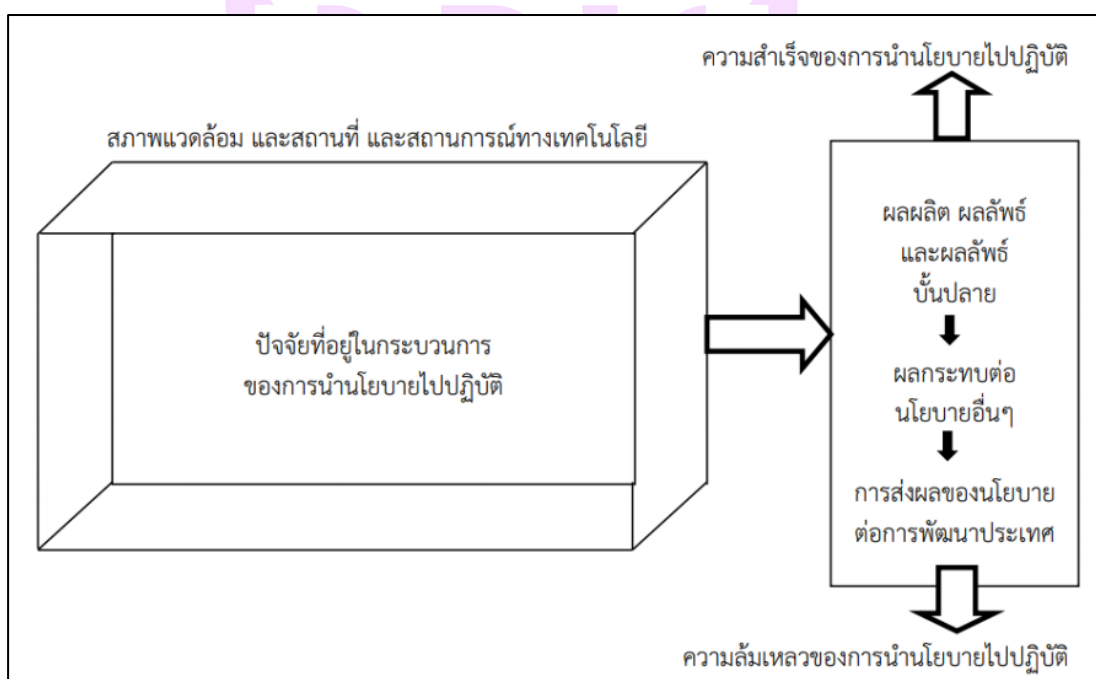
ภาพ 7 ตัวแบบเชิงบูรณาการ (Integrative Model)

2.8 ทฤษฎีเชิงบูรณาการของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

2.8.1 แนวคิดพื้นฐานของตัวแบบ ตัวแบบนี้ถูกสังเคราะห์ขึ้นโดย ศาสตราจารย์ ดร.วรเดช จันทรศร โดยการสังเคราะห์ผลงานของนักวิชาการโดยใช้ทฤษฎีนิรนัย (Deductive Theory) และทฤษฎีอุปนัย (Inductive Theory) แล้วบูรณาการผลของการศึกษานำมาพัฒนาเป็นตัวแบบทางทฤษฎี เรียกว่า ทฤษฎีเชิงบูรณาการของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (An Integrated Theory of Public Policy Implementation) โดยสรุปแล้วเป็นตัวแบบทางทฤษฎีที่มี โครงสร้าง และปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีลักษณะของการเชื่อมโยงกันอย่างหลวมๆ เป็นตัวแบบที่มีความยืดหยุ่น (Flexible) และมีพลวัต (Dynamic)

2.8.2 องค์ประกอบของตัวแบบ ตัวแบบนี้ประกอบไปด้วยมิติ (Dimension) 3 ด้าน คือ ด้านเวลา (Times) ด้านสภาพแวดล้อม และสถานที่ (Contexts) และด้านสถานการณ์ทางเทคโนโลยี (Technological Circumstances)

2.8.3 จุดเด่นของตัวแบบ ตัวแบบนี้เน้นว่าเป็นการสังเคราะห์ตัวแปรที่มีความสำคัญของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติมาบูรณาการทั้งทฤษฎีนิรนัย (Deductive Theory) และทฤษฎีอุปนัย (Inductive Theory) หลอมรวมมาเป็นตัวแบบที่ยืดหยุ่นอย่างเหมาะสม

ภาพ 8 ทฤษฎีเชิงบูรณาการของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติในบางครั้งอาจมีความ สลับซับซ้อนทั้งในแง่บทบาทของหน่วยงานที่รับเอานโยบายไปปฏิบัติ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์การ ปัจจัยด้าน วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี ปัญหาด้านการควบคุมถือว่าเป็นความสามารถในการวัด ความก้าวหน้า หรือผลการปฏิบัติของนโยบาย แผนงานหรือโครงการ รวมไปถึงปัญหาด้าน ความร่วมมือและ การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เช่น ความไม่เข้าใจในนโยบาย ความไม่เชื่อว่า นโยบาย การไม่เห็น ด้วยกับวิธีการปฏิบัติ ระบบการติดต่อสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ไม่ดี การขัดผลประโยชน์ของผู้ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ การขาดความชอบธรรมของผู้ที่ตัดสินใจนโยบาย หรือกำหนด นโยบาย นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนและประสานงานขององค์การ อื่นที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากนโยบายสาธารณะบางนโยบายต้องอาศัยทั้งองค์การหลัก และองค์การอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการนำนโยบายไปปฏิบัติด้วยเช่นกัน

ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในจังหวัดเชียงราย

1. ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดเชียงราย

1.1 ข้อมูลทั่วไป จังหวัดเชียงรายตั้งอยู่ภาคเหนือของประเทศไทยห่างจาก กรุงเทพมหานคร 785 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 11,678.369 ตร.กม. หรือประมาณ 7,298,981 ไร่ มีอาณา เขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ ทิศเหนือ ติดกับประเทศสหภาพพม่า และประเทศ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศใต้ ติดกับจังหวัดลำปาง และ จังหวัดพะเยา ทิศตะวันออก ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ จังหวัดพะเยา และทิศ ตะวันตก ติดกับประเทศสหภาพพม่า และจังหวัดเชียงใหม่ มีอำเภอ จำนวนทั้งหมด 18 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเชียง ของ อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเทิง อำเภอป่าแดด อำเภอพาน อำเภอเวียงชัย อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สาย อำเภอแม่สรวย อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเวียงแก่น อำเภอขุนตาล อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ลาว อำเภอเวียงเชียงรุ้ง และอำเภอดอยหลวง

1.2 ที่ตั้ง จังหวัดเชียงรายตั้งอยู่เหนือสุดของประเทศไทย อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 19 องศาเหนือ ถึง 20 องศา 30 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 15 ลิปดา ถึง 100 องศา 45 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 824 กิโลเมตร

1.3 ภูมิประเทศ จังหวัดเชียงรายมีภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงในทวีปตอนเหนือ (North Continental Highland) มีพื้นที่ราบสูงเป็นหย่อม ๆ ในเขตอำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า และ อำเภอเชียงของ บริเวณเทือกเขาจะมีความสูงประมาณ 1,500–2,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล โดยมีดอยลังกาหลวง เป็นยอดเขาที่สูงที่สุดในจังหวัด มีความสูง 2,031 เมตร บริเวณส่วนที่ราบตามลุ่มแม่น้ำสำคัญในตอนกลางของพื้นที่ ได้แก่ อำเภอพาน อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ ตั้งอยู่เหนือสุดของประเทศไทย อาณาเขตของจังหวัดทางทิศเหนือติดกับ แคว้นเมืองสาต และแคว้นท่าขี้เหล็กของรัฐบาล ประเทศพม่า ทิศตะวันออกติดกับ แขวงอุดมไซ ประเทศลาวทิศใต้ติดกับ อำเภอแม่ใจ อำเภอภูกามยาว อำเภอดอกคำใต้ อำเภอจุน อำเภอเชียงคำ และ อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา อำเภอเมืองปาน และ อำเภอ วังเหนือ จังหวัดลำปาง ทิศตะวันตกติดกับ อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอพร้าว อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ และ แคว้นเมืองสาต ของรัฐบาล ประเทศพม่า มีชายแดนติดกับประเทศพม่ายาว ประมาณ 130 กิโลเมตร และมีชายแดน ติดต่อกับลาวประมาณ 180 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 11,680 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,290,000 ไร่ ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง มีป่าไม้ปกคลุม บริเวณเทือกเขามีชั้น ความสูง 1,500–2,000 เมตร จากระดับน้ำทะเล มีที่ราบเป็นหย่อม ๆ ในระหว่างหุบเขา และ ตามลุ่มน้ำสำคัญ จังหวัดเชียงรายมีภูเขาล้อมรอบ

1.4 ภูมิอากาศ จังหวัดเชียงรายมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 24 องศาเซลเซียส ฤดูร้อน เริ่ม จากกลางเดือนกุมภาพันธ์–กลางเดือนพฤษภาคม มีอุณหภูมิประมาณ 37 องศาเซลเซียส ฤดูฝน เริ่มจากกลางเดือนพฤษภาคม–กลางเดือนตุลาคม มีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 27 องศา เซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปีละ 1,768 มิลลิเมตร มากที่สุดในปี 2544 จำนวน 2,287.60 มิลลิเมตรน้อยที่สุดในปี 2546 จำนวน 1,404.10 มิลลิเมตร จำนวนวันที่มีฝนตกเฉลี่ย 143 วัน ต่อปี ฤดูหนาว (พฤศจิกายน – กุมภาพันธ์) จังหวัดเชียงรายมีอุณหภูมิเฉลี่ย ประมาณ 15.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 8.0 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2544 สภาพอากาศของจังหวัดเชียงราย ถือว่าหนาวจัดในพื้นที่ราบ อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ที่ประมาณ

8-9 องศาเซลเซียส ส่วนบนยอดดอย อุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ที่ 0-5 องศาเซลเซียส จึงทำให้อากาศที่เชียงรายในช่วง ฤดูหนาว เป็นพื้นที่ ๆ นักท่องเที่ยวอยากมาเป็นอย่างยิ่ง

1.5 ประชากร ประชากรในเขตจังหวัดเชียงราย แบ่งออกได้เป็น กลุ่ม คือ คนไทยพื้นราบ ประกอบด้วยคนเมือง คนไทย ไทลื้อ ไทเขิน ไทใหญ่ และชาวไทยภูเขา ประกอบด้วย อีเก้อ มูเซอ เย้า กะเหรี่ยง ลีซอ ม้ง

1.6 การคมนาคม การคมนาคมจากกรุงเทพมหานครไปยังจังหวัดเชียงราย กระทำได้โดย การโดยสารรถไฟสายเหนือลงที่สถานีรถไฟนครลำปางเป็นระยะทาง 642 กิโลเมตร แล้วเดินทางต่อไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (พหลโยธิน) ถึงตัวเมืองเป็นระยะทางอีก 234 กิโลเมตร หรือจะโดยสารรถทั่วไปจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ถึงตัวเมืองเป็นระยะทาง 840 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังสามารถเดินทางด้วยรถประจำทาง และยังมีท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง เชียงราย เป็นท่าอากาศยานนานาชาติ 1 ใน 6 ของ บริษัทท่าอากาศยานไทยจำกัด (มหาชน)

2. ข้อมูลการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในจังหวัดเชียงราย

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ซึ่งองค์การอนามัยโลกประกาศให้การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) เป็นการระบาดใหญ่ และกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงให้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 จนถึงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2563 และต่อมาได้มีประกาศขยายระยะเวลาการบังคับใช้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร (คราวที่ 1) ออกไปจนถึง วันที่ 31 พฤษภาคม 2563 โดยให้มีการผ่อนคลายการบังคับใช้บางมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด -19) ตามลำดับขั้นตอนการควบคุมโอกาสเสี่ยงของบุคคล สถานที่ ประเภทกิจการ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยยังคงให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรค และคำแนะนำของทางราชการ แบ่งกิจการและกิจกรรมออกเป็น 4 กลุ่ม ซึ่งจะมีการทยอยผ่อนปรนเป็นระยะ และมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มข้น โดยกำหนดมาตรการผ่อนปรนให้เป็นมาตรฐานกลางของแต่ละกิจการและกิจกรรม ให้ทุกพื้นที่ยึดถือปฏิบัตินั้น

เพื่อให้การดำเนินการตามมาตรการผ่อนปรนแต่ละระยะเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดำรงไว้ซึ่งมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 อย่างต่อเนื่อง และประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 โดยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ได้บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาสังคม และ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จัดทำคู่มือการปฏิบัติตามมาตรการผ่อนปรนกิจการและกิจกรรม เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สำหรับประเภทกิจการและกิจกรรม กลุ่มที่ 2 ซึ่ง เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคไปในหลายพื้นที่ และมีการแพร่เชื้อในสถานที่ อยู่ในเกณฑ์ปานกลางและมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในเกณฑ์สูง จำเป็นต้องมีมาตรการสำคัญเพิ่มขึ้น เช่น ผู้ประกอบการจะต้องมีการเตรียมการตามมาตรฐานที่กำหนด ทำการประเมินความพร้อมด้วยตนเองก่อนการเปิดกิจการ เพื่อทำการตรวจประเมินก่อนอนุญาตให้เปิด เป็นต้น (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย, 2563)

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และเป็นพื้นที่เสี่ยงที่จะมีการติดเชื้อได้ง่ายเนื่องจากจังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน และยังมีสนามบิน(ท่าอากาศยานนานาชาติ แม่ฟ้าหลวง) ที่มีประชาชนเดินทางเข้า-ออก ภายในสนามบิน ทั้งในประเทศและต่างประเทศกลุ่มเสี่ยงต่อการติดเชื้อ จังหวัดเชียงรายจึงดำเนินการตามมาตรการของทางภาครัฐอย่างเคร่งครัด โดยคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด เชียงราย ได้ออกประกาศ เรื่องมาตรการป้องกันการระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ฉบับที่ 1 เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและควบคุมโรคที่อาจจะเข้ามาภายในจังหวัดเชียงราย และเพื่อให้การเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558 ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงรายจึงได้ออกประกาศไว้เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2563 ดังนี้ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย, 2563)

ผู้ที่เดินทางกลับจากหรือเดินทางผ่านหรือมีเส้นทางแวะผ่านประเทศที่ 734589 เสี่ยงต่อการติดเชื้อและแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ตามประกาศกรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุขเมื่อกลับถึงภูมิลำเนาให้แจ้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่(ตามมาตรา 31) หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานพยาบาลในพื้นที่ ผู้ใหญ่บ้าน

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อติดตามเฝ้าระวังตรวจสอบและป้องกันอย่างใกล้ชิดโดยกักกันตนเอง ณ ที่อยู่อาศัยเป็นเวลา 14 วัน หากมีอาการป่วย ให้ไปพบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือแพทย์ ณ สถานพยาบาลใกล้บ้านโดยเร็ว

1. ให้เจ้าบ้านหรือผู้ควบคุมดูแลบ้าน แพทย์ผู้ทำการรักษาพยาบาล ผู้รับผิดชอบในสถานพยาบาล ผู้ทำการชันสูตรผู้รับผิดชอบในสถานชันสูตร หากพบผู้มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ให้แจ้งต่อเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในพื้นที่ภายใน 3 ชั่วโมง(ตามมาตรา 31)

2. ให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อภายในพื้นที่ดำเนินการหรือจะออกคำสั่ง เป็นหนังสือให้ผู้ใดดำเนินการตามมาตรการการควบคุมโรคติดต่อหรือมาตรการที่กระทรวง สาธารณสุขกำหนด(ตามมาตรา 34)

3. ห้ามผู้ที่เป็นหรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019(COVID-19) ให้เข้าไปในสถานที่ชุมชน โรงมหรสพ สถานศึกษาหรือสถานที่อื่นใด เว้นแต่ ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ

4. ผู้ใดไม่ปฏิบัติ ชัดขวาง การดำเนินการของเจ้าพนักงานตามประกาศนี้มีบทลงโทษทั้งจำและปรับตามบทกำหนดโทษแห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558

หลังจากที่มีประกาศ เรื่องมาตรการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ฉบับที่ 1 โดยคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงรายแล้ว นั้น ก็มีประกาศดำเนินการตามมาตรการของรัฐบาลเรื่อยมาจนถึงประกาศฉบับที่ 31 ซึ่งจังหวัดเชียงรายมีรายงานผู้ติดเชื้อของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) เพียง 9 ราย ในขณะนี้ได้ ทำการรักษาหายแล้ว (ข้อมูล ณ วันที่ 15 สิงหาคม 2563) ไม่พบผู้ติดเชื้อในจังหวัดเชียงราย ติดต่อกัน 137 วัน แล้ว (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย, 2563, ออนไลน์)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา เรื่องการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ฉัตรสมน พฤตมิถิญา (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของ COVID-19 กล่าวว่าประเทศไทยมีการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาด และได้ออกมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันโรคโคโรนาไวรัส 2019 (COVID-19)

อย่างเข้มงวดกระทรวงสาธารณสุขได้ออกแนวปฏิบัติที่สำคัญไว้หลายข้อดังที่จะสรุปได้ดังนี้

- 1) มาตรการป้องกันโดยจัดให้มีเจลแอลกอฮอล์หรือของเหลวชนิดที่เพียงพอ อุณหภูมิของร่างกายซึ่งต้องไม่เกิน 37.5 องศาเซลเซียส
- 2) กำหนดมาตรการวัดความห่างเหินโดยห้ามการประชุมอบรมสัมมนาและกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีคนจำนวนมากมารวมตัวกันในที่เดียว แต่หากจำเป็น ให้ใช้ระบบออนไลน์หรือการสัมมนาทางเว็บแทนหรือจัดที่นั่งให้เป็น 1 ห่างกันเมตร
- 3) การปิด สำนักงานในกรณีที่มีผู้ได้รับการวินิจฉัยว่าติดเชื้อโคโรนาไวรัส เนื่องจากโควิด-19 เป็นโรคที่ติดต่อได้ง่ายและเป็นอันตรายถึงชีวิตจึงเป็นสถานการณ์ที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยและ ความปลอดภัยของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการที่เข้มงวดและเร่งด่วนในการควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายของโรค สถานการณ์ความตื่นตระหนกทำให้ประชาชนต้องกักตุนสินค้า จึงได้ประกาศภาวะฉุกเฉินในทุกพื้นที่ทั่วราชอาณาจักรไทย การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้ สร้างวิถีการใช้ชีวิตประจำวันรูปแบบใหม่ (New Normal) ซึ่งเป็นผลมาจากสถานการณ์ที่หลาย คนต้องปรับพฤติกรรม

ดาวรุ่งรตา วงษ์ไกร (2563) ได้ศึกษาการบริหารจัดการองค์การส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 13 กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่าง 210 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าสถานการณ์ปัจจุบันการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยเฉพาะประเด็นของสังคมคือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานโดยการปรับปรุงการบริหารค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรมเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ ประสพการณ์ , ความสามารถและหน้าที่การงาน. นอกจากนี้ควรเพิ่มสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงานและจุดสำคัญอีกประการหนึ่งคือการส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหัวหน้างานและผู้ร่วมงานเพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นทีมใน สปสช. เขต 13 กรุงเทพมหานคร

บุญเรือน ทองทิพย์ (2563) ได้ศึกษา โรคไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) กับปัญหาและศักยภาพความเป็นผู้นำสำหรับการพัฒนาองค์กรแบบ New Normal ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาปัญหาโรคโคโรนาไวรัส 2019 (COVID-19) และศักยภาพความเป็น ผู้นำในการพัฒนาองค์กร
- 2) ศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพผู้นำสำหรับการพัฒนาองค์กรใหม่ตามปกติและ
- 3) เสนอแนวทางการพัฒนาองค์กรและ ชีวิตปกติใหม่การศึกษาเชิงพรรณนาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม สำหรับ ผลการวิจัยพบว่า

วิถีชีวิตของคนจำนวนมากรวมถึงพลังในการขับเคลื่อนองค์กร“ พนักงาน” สิ่งที่จะช่วยลดความกังวล และให้ความรู้สึกปลอดภัยแก่พนักงานนั้นคือการออกนโยบายประกาศ สถานการณ์ของบริษัท ซึ่งรวมถึงมาตรการในการจัดการกับสถานการณ์พร้อมกับการให้ความช่วยเหลือที่สามารถมอบให้กับพนักงาน ต้องพร้อมปรับแผนทันทีที่สถานการณ์เปลี่ยนรวมถึง ต้องริเช็ดตำแหน่งทางการแข่งขันตลอดเวลา ผู้นำต้องเริ่มคิดว่าจะดำเนินการอย่างไร บริษัทจะกลับมาแข็งแกร่งอีกครั้งในทิศทางแบบไหนและอย่างไร หลังจากที่ธุรกิจต้องระงับกิจกรรมหลายอย่างชั่วคราวในช่วงที่มีการระบาดและเสริมสร้างทักษะผ่านการฝึกอบรมและจัดกิจกรรม ต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้แก่พนักงานความเข้าใจในเทคโนโลยีซึ่งมีบทบาทสำคัญในการทำงานใน ปัจจุบันหรือกลุ่มคนที่มีดิจิทัลพิเศษกระจายอยู่ในแต่ละแผนกขององค์กร ช่วยสร้างความเปลี่ยนแปลงทัศนคติของพนักงานในองค์กรต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการ พัฒนาในอนาคต

ยศ ตีระวัฒนานนท์ (2563) ศึกษาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) พบว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ถือเป็นภัยคุกคามที่สำคัญต่อสุขภาพของประชาชนทั่วโลก และปัจจุบันยังไม่มียาหรือวัคซีนที่ใช้ในการป้องกันและรักษาโรคดังกล่าว ผู้ป่วยวิกฤติด้วยโรค COVID-19 ต้องได้รับการรักษาในห้องผู้ป่วย วิกฤติ (ICU) และใช้เครื่องช่วยหายใจ ในขณะที่ในประเทศไทย การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีการคาดการณ์ได้ว่าความต้องการในการใช้เครื่องช่วยหายใจและ เตียงในห้องผู้ป่วยวิกฤติจะมีมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ทรัพยากรดังกล่าวอาจไม่เพียงพอต่อจำนวน ผู้ป่วยภาวะวิกฤติจากโรคโควิด-19 การพัฒนาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรทางการแพทย์ ที่ขาดแคลนในช่วงการระบาดของโควิด 19 ในประเทศไทย จึงมีความสำคัญเร่งด่วนในการช่วย บริหารจัดสรรทรัพยากรทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ความเสมอภาค การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส ไม่ขัดต่อจริยธรรม และการนำแนวทางการพัฒนาทรัพยากรทางการแพทย์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและคลายความกังวลให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และผู้ป่วย การวิจัยใน ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดสรรทรัพยากรทางการแพทย์ที่ขาดแคลนในช่วงการระบาดของโควิด 19 ในประเทศไทย เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานและเกณฑ์การ จัดลำดับความสำคัญของการให้บริการทรัพยากรทางการแพทย์ เพื่อเป็นหลักปฏิบัติของ บุคลากรทางการแพทย์ สำหรับการรับมือ

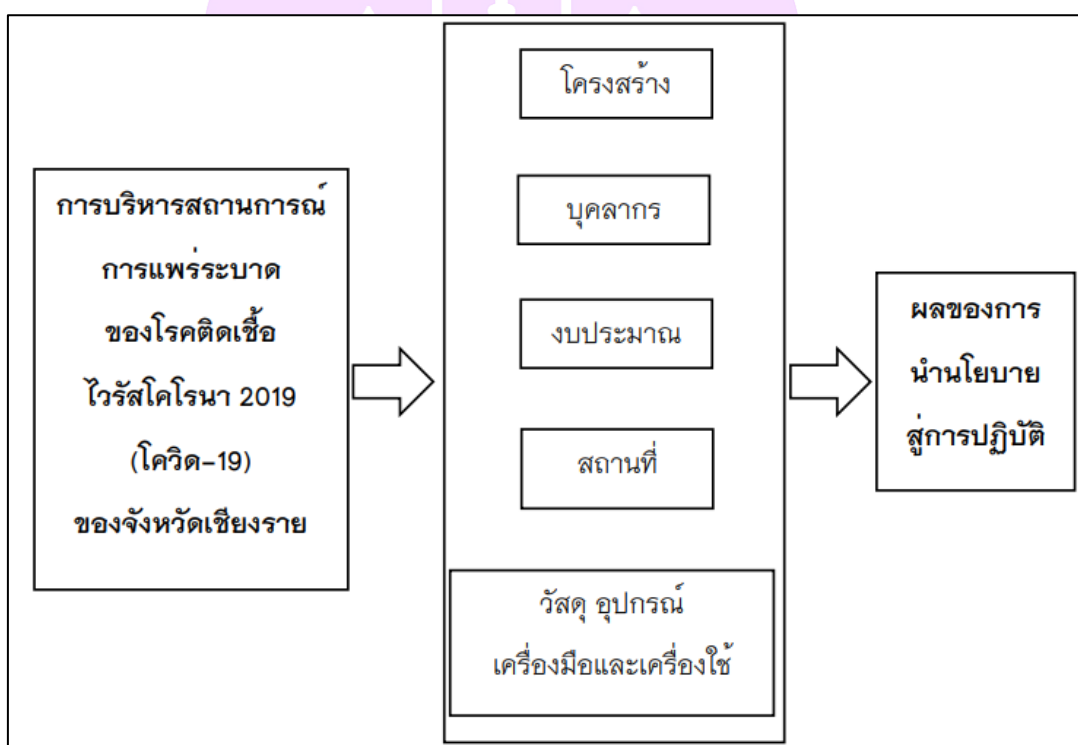
การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในประเทศไทย และ ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขอื่นใน
อนาคต

อำพร จันทวิบุรณ์ และคณะ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบและกลไกการเฝ้า
ระวังและตอบโต้ความเสี่ยงฉุกเฉินเพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพในสถานการณ์ระบาดของ
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบตอบสนองความเสี่ยงแบบ
บูรณาการสำหรับการรู้หนังสือด้านสุขภาพ (RRHL) ระหว่างการระบาดของโควิด -19 การใช้
งานระบบนี้เกิดขึ้นตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2563 โดยมี 9 หน่วยงานภายใต้
กระทรวงสาธารณสุข (MOPH) เข้ามาเกี่ยวข้องและได้เรียนรู้กระบวนการพัฒนาและการ
เสริมสร้างขีดความสามารถสำหรับ RRHL ที่มีประสิทธิภาพเพื่อปรับปรุงการรู้หนังสือด้าน
สุขภาพและการป้องกันตนเองจาก โควิด -19 ของคนไทย เป็นกิจวัตรประจำวันที่มีความเสี่ยง
จากข่าวและข้อความที่แพร่กระจายผ่านโซเชียลมีเดียจะได้รับการตรวจสอบและคัดกรองโดย
ผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมแล้วมีข้อความข่าว 1,650 ข้อความที่บันทึกไว้ในระบบ 971 ข้อความ
(58.85%) เกี่ยวข้องกับ COVID - 19 ซึ่ง 731 (75.28%) ได้รับฉลากที่มีความเสี่ยงสูง มีการ
ตอบสนองสำหรับ 166 ข้อความเสี่ยง (17.10%) ช่องทางหลักในการเผยแพร่คำตอบคือผ่าน
เว็บไซต์ "ปลอดภัยข่าว" ของกรมอนามัยซึ่งมียอดดูสะสมถึง 4.56 ล้านครั้ง มีการหารือเกี่ยวกับ
คำตอบทั้งหมด และตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะส่งไปยังศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินของ
MOPH สำหรับ COVID-19 เพื่อทำการตัดสินใจเกี่ยวกับการสื่อสารสาธารณะ การตัดสินใจขั้น
สุดท้ายถูกส่งต่อไปยังศูนย์บริหารสถานการณ์ COVID-19 เพื่อประกาศต่อสาธารณะ ดังนั้น
RRHL จึงริเริ่มขึ้น โดยกรมอนามัยที่ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ อาจเป็นจุดเริ่มต้นของ
กรอบ Government 4.0 และกลายเป็นมาตรฐานสำหรับการพัฒนาระบบรับมือ COVID - 19 ที่
มีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาเรื่องการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19):กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติ “ตัวแบบการจัดการ” ของ วรเดช จันทรรศ(2554) และศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข กรณีโรคติดเชื้อโควิด-19 (2563) นำมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา โดยสามารถเขียนเป็นแผนภาพแสดงกรอบแนวคิด ในการศึกษาได้ดังนี้

ภาพ 9 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์มุ่งที่จะศึกษาการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย และเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย โดยเป็นการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) อันเป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ศึกษามีวิธีการศึกษาค้นคว้าตามระเบียบวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กำหนดพื้นที่หลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เขตอำเภอเมือง เชียงราย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ และ อำเภอเวียงแก่น ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตรอยต่อชายแดน และเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีการติดต่อ และคมนาคมของบุคคลมากมาย โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้คุณสมบัติของความเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องในส่วนของกำหนดยุทธศาสตร์ การบริหาร สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย ผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย สาธารณสุขจังหวัด นายอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย จำนวน 13 คน ดังนี้

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย
2. นายอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
3. นายอำเภอแม่ฟ้าหลวง
4. นายอำเภอแม่สาย

3. นายปรีชา ปวงคำ

พัฒนาการอำเภอ และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เก็บข้อมูลแบบเจาะจงจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือส่งจากคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่ออนุญาตเก็บข้อมูลโดยการเข้าสัมภาษณ์ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย สาธารณสุขจังหวัด นายอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายในการบริหาร สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย
2. ผู้ศึกษาดำเนินการจัดส่งบันทึกข้อความและนัดหมายวัน เวลา ในการสัมภาษณ์ เมื่อถึงกำหนดเวลานัดหมาย ผู้ศึกษาเข้าพบ และสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ หรือสนทนาตัวต่อตัวแบบเผชิญหน้า ผู้สัมภาษณ์จะเริ่มต้น จากการแนะนำตัวเอง แนะนำวัตถุประสงค์ของการมาสัมภาษณ์ และพยายามสร้างความเป็น กันเองกับผู้ถูกสัมภาษณ์มากที่สุด ผู้สัมภาษณ์เริ่มต้นการสัมภาษณ์แบบสองทาง โดยเริ่มต้น จากการสนทนาในประเด็นคำถามที่ง่าย ๆ ก่อน ตามแบบข้อคำถามต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ โดยผู้ สัมภาษณ์จะจดบันทึกคำตอบทั้งหมดลงในแบบสัมภาษณ์ จากนั้นเป็นการสัมภาษณ์แบบ คำถามปลายเปิดโดยนำเข้าสู่ประเด็นการศึกษา และปล่อยให้ผู้สัมภาษณ์มีอิสระในการตอบให้ มากที่สุด

3. รวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยการ วิเคราะห์ สังเคราะห์จัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นปัญหาสำคัญและอธิบายความเชื่อมโยง ภายใต้ วิธีการที่สำคัญ ดังนี้

1. การจำแนกและจัดระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มา จำแนกและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ เช่น ข้อมูลหมวดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลหมวดการ สัมภาษณ์ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์สรุปอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น

3. การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงเนื้อหาสาระในประเด็นหรือเรื่องนั้น

เนื่องด้วยงานศึกษาค้นคว้านี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่เน้นการใช้อัตวิสัย (Subjectivity) ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ตรวจสอบข้อมูล และสิ่งที่ค้นพบแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อเป็นแนวทางยืนยันความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของข้อมูล และสิ่งที่ค้นพบ โดยแบ่งออกเป็น

1. การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ ว่ามีความเหมือนหรือสอดคล้องกันหรือไม่

2. การตรวจสอบสามเส้าด้านแนวคิด (Conceptual Triangulation) เป็นการใช้มุมมองของแนวคิดต่าง ๆ มาพิจารณาข้อมูลชุดเดียวกัน

3. การตรวจสอบสามเส้าด้านสหวิทยาการ (Interdisciplinary Triangulation) เป็นการใช้สหวิทยาการมารวมอธิบายข้อค้นพบต่าง ๆ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหาร สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 13 คน เก็บข้อมูลจาก การสัมภาษณ์ผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย สาธารณสุข จังหวัด นายอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายในการ บริหาร สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย ดังนี้ 1) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย 2) นายอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 3) นายอำเภอแม่ฟ้าหลวง 4) นายอำเภอแม่สาย 5) นายอำเภอเชียงแสน 6) นายอำเภอเชียงของ 7) นายอำเภอเวียงแก่น 8) สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย 9) สาธารณสุขอำเภอแม่ฟ้าหลวง 10) สาธารณสุขอำเภอแม่สาย 11) สาธารณสุขอำเภอเชียงแสน 12) สาธารณสุขอำเภอเชียงของ และ 13) สาธารณสุขอำเภอเวียงแก่น ด้วยแบบสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งจะได้ นำเสนอ ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตาราง 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำแนกตามตำแหน่ง/สถานะ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ และการเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง / สถานะ		
ผู้บริหาร	9	69.23
เจ้าหน้าที่	4	30.77

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำแนกตามตำแหน่ง/สถานะ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ และการเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. เพศ		
ชาย	8	61.54
หญิง	5	38.46
3. อายุ		
ไม่เกิน 30 ปี	1	7.69
31-40 ปี	4	30.77
41-50 ปี	7	53.85
51 ปี ขึ้นไป	1	7.69
4. ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่		
ไม่เกิน 5 ปี	5	38.46
6-10 ปี	4	30.77
11-15 ปี	-	-
15 ปี ขึ้นไป	4	30.77
5. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	-	0.00
สูงกว่าปริญญาตรี	13	100.00
6. เข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ		
เคยเข้ารับการอบรม	8	61.54
ไม่เคยเข้ารับการอบรม	5	38.4640

จากตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จำแนกตามตำแหน่ง/สถานะ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่ และการเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จำนวน 13 คน พบว่า ตำแหน่ง / สถานะผู้บริหารมากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 69.23 รองลงมาเป็นเจ้าของหน้าที่จำนวน

4 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 เพศชายมากที่สุด จำนวน 8 คน ร้อยละ 61.54 รองลงมาคือเพศหญิง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.64 อายุช่วง 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 รองลงมาเป็นอายุช่วง 31-40 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.63 และอายุ มากกว่า 51 ปีขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.63 วุฒิมัธยมศึกษามากที่สุด คือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่มากที่สุดไม่เกิน 5 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 รองลงมา 6-10 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 30.77 และ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 เช่นกัน และการเข้ารับการ อบรมความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ เคยเข้ารับการอบรม จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 61.54 และไม่เคยเข้ารับการอบรม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย แบ่งประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้าง 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสถานที่ 5) ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ โดยมีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านโครงสร้าง

ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย ด้านโครงสร้าง ตามที่นายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศ ข้อกำหนด ออกตามความแห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ปี พ.ศ.2548 และคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 39/2563 เรื่องการจัดโครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 เพิ่มเติม โดยมีข้อกำหนดประกอบด้วย การห้ามใช้หรือเข้าไปในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดโรค การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรค การห้ามชุมนุม มาตราการเดินทางและเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว การปฏิบัติและบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค การประสานงาน เพื่อให้การกำหนดมาตรการป้องกันโรคเป็นไปในแนวทางเดียวกัน การออกประกาศหรือคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด และให้ประกาศ หรือคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อเพื่อการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้เป็นคำสั่งตาม

ข้อกำหนดนี้ (นายอำเภอเมืองเชียงราย, สัมภาษณ์, 2564) สำหรับจังหวัดเชียงราย โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายรับคำสั่งจากศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) (ศบค.) ให้จัดตั้งศูนย์ ติดตามสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 จังหวัดเชียงราย และมีคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงราย เป็นคณะดำเนินงานซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

2.1.1 คณะที่ปรึกษา ประกอบด้วยที่ปรึกษาหลัก 4 ท่าน คือ

- (1) รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย
- (2) รองผู้อำนวยการกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
อาณาจักรไทย
- (3) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย
- (4) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเชียงราย

2.1.2 คณะทำงาน ประกอบด้วยบุคคลจาก 18 ฝ่าย คือ

- (1) ปลัดจังหวัดเชียงราย เป็นประธานคณะทำงาน
- (2) รองนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นรอง
ประธานคณะทำงาน
- (3) ท้องถิ่นจังหวัดเชียงรายหรือผู้แทน เป็นคณะทำงาน
- (4) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเชียงรายหรือผู้แทนเป็นคณะทำงาน
- (5) ผู้อำนวยการสำนักงานสนับสนุนบริการสุขภาพเป็นคณะทำงาน
- (6) นายอำเภอหรือผู้แทนทุกอำเภอในจังหวัดเชียงรายเป็นคณะทำงาน
- (7) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลหรือผู้แทนทุกอำเภอในจังหวัดเชียงราย
เป็นคณะทำงาน
- (8) นายกองัดการปกครองส่วนท้องถิ่นทุกพื้นที่ในจังหวัดเชียงราย เป็น
คณะทำงาน
- (9) หัวหน้ากลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภค สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย
เป็นคณะทำงาน
- (10) หัวหน้ากลุ่มงานอนามัยสิ่งแวดล้อม สาธารณสุขจังหวัด เชียงราย
เป็นคณะทำงาน

- (11) หัวหน้ากลุ่มงานควบคุมโรค สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย
เป็นคณะทำงาน
- (12) หัวหน้ากลุ่มงานนิติการ สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย เป็นคณะทำงาน
- (13) จ่าจังหวัดเชียงราย เป็นคณะทำงาน/เลขานุการ
- (14) ผู้ช่วยนายแพทย์ สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย เป็นคณะทำงาน
/เลขานุการรวม
- (15) นักวิชาการสาธารณสุข เป็นคณะทำงาน/ผู้ช่วยเลขานุการ
- (16) นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานจังหวัดเชียงราย เป็นคณะทำงาน
/ผู้ช่วยเลขานุการ
- (17) เภสัชกร สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย เป็นคณะทำงาน/ผู้ช่วยเลขานุการ
- (18) เจ้าพนักงานสาธารณสุข สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย เป็น
คณะทำงาน/ผู้ช่วยเลขานุการ

2.1.3 หน้าที่และอำนาจ

- (1) กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางการบริหารสถานการณ์ของการ
แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)
- (2) ประสานความร่วมมือ เชื่อมโยงการดำเนินงานทุกภาคส่วนที่มีส่วน
เกี่ยวข้อง
- (3) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากจะมีจากจัดตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงรายแล้ว แต่ละ
อำเภอยังมีการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อระดับอำเภอขึ้น เพื่อนำนโยบายไป
ใช้ได้อย่างทั่วถึง เข้าถึงประชาชนที่ห่างไกล รับทราบข้อกำหนดและคำสั่ง และให้ถือปฏิบัติตาม
ข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด รวมทั้งสร้างการรับรู้ถึงเจตนารมณ์ มาตรการ ข้อปฏิบัติแก่
ผู้ประกอบการ พนักงาน ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง
ทุกระดับซึ่งจะมีนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอที่ได้รับมอบหมายเป็นประธานคณะทำงาน
รับทราบ ข้อกำหนดและคำสั่งนายกรัฐมนตรีก่อน และให้ถือปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด
รวมทั้งสร้างการรับรู้ถึงเจตนารมณ์ มาตรการ ข้อปฏิบัติแก่ผู้ประกอบการ พนักงาน
ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกระดับ จะต้องรับทราบ
และถือปฏิบัติ อย่างเคร่งครัดอีกด้วย

2.2 ด้านบุคลากร

ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย ด้านบุคลากร จะเห็นได้ว่าเมื่อมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อจะต้องมีการคัดกรองเชิงรุก และเข้มงวดในการใช้มาตรการการป้องกันตาม ความเสี่ยงของแต่ละพื้นที่ และเมื่อมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขลงพื้นที่ไปดูแล และอยู่ในพื้นที่ ความเสี่ยงต่าง ๆ จะต้องมีการกักตัว 14 วันและเฝ้าระวังอาการทั้งผู้ที่มีความเสี่ยงและเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน โดยจะส่งผลกระทบต่อจำนวนบุคลากรทางด้านการแพทย์ และสาธารณสุข รวมถึงไม่เพียงพอกับการรักษาทั้งผู้ป่วยทั่วไปและผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูง อีกทั้งยังต้องแยกหมวดหมู่ของบุคคลที่จะใช้ในการให้บริการเหตุนี้ก็ส่งผลกระทบต่อ การขาดแคลนบุคลากรเช่นกัน ซึ่งบุคลากรทางด้านการแพทย์ และสาธารณสุขถือว่าเป็นบุคคลที่มีความเสี่ยงสูง

เมื่อพบว่าบุคลากรทางการแพทย์ ไม่เพียงพอต่อการลงพื้นที่เชิงรุก จึงต้องใช้วิธีการให้สาธารณสุขประจำพื้นที่ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่นั้น ๆ ลงพื้นที่และเฝ้าระวังเพื่อคัดกรองเป็นเบื้องต้นก่อน หากพื้นที่ใดมีความเสี่ยงสูงจึงนำทีมบุคลากรทางการแพทย์เข้าไปในพื้นที่อีกครั้ง เพื่อให้เกิดความมั่นใจอีกครั้งหนึ่ง แต่จังหวัดเชียงรายก็ยังไม่ได้ถือว่ามี บุคลากรที่ยังสามารถรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ได้เป็นอย่างดี (นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย, สัมภาษณ์, 2564)

2.3 ด้านงบประมาณ

ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย ด้านงบประมาณ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว และผลกระทบต่าง ๆ ที่ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องเร่งดำเนินมาตรการให้ความช่วยเหลือประชาชนและผู้ประกอบการไปแล้วส่วนหนึ่งซึ่งจังหวัดเชียงรายก็ได้รับการดำเนินการช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการด้านการเงิน โดยให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ มาตรการด้านการคลัง โดยเลื่อนชำระภาษี รวมทั้งโอนเงินชดเชยรายได้ให้กับบุคคลที่ได้รับผลกระทบ และมาตรการลดค่าใช้จ่าย เช่นค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับเงินเยียวยา จากกระทรวงการคลังอีกด้วย ทั้งนี้จังหวัดเชียงรายได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาลที่ดำเนินการมาจาก 3 แผนงานหลัก (ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย, สัมภาษณ์, 2564) ได้แก่

1) แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) วงเงิน 45,000 ล้านบาท

2) แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา หรือชดเชย ให้กับภาคประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ ซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) วงเงินรวม 555,000 ล้านบาท

3) แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) วงเงิน รวม 400,000 ล้านบาท

ทั้งนี้จังหวัดเชียงรายได้รับการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลเพื่อบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ตามที่รัฐบาลจัดสรร โดยแบ่งระยะการจัดสรรงบประมาณเป็น 3 ระยะ ตามกรอบของรัฐบาลกำหนดดังนี้

1) การจัดสรรงบประมาณในระยะสั้น (พ.ศ. 2563 – 2564)

ระยะเวลาช่วงเปลี่ยนผ่านนี้ การจัดสรรงบประมาณจะมุ่งเน้นไปที่การแก้ไขปัญหาและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) และการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งในส่วนของงบประมาณรัฐบาลได้ดำเนินการเพื่อสนับสนุนการดำเนินมาตรการต่าง ๆ โดยการจัดทำพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2563 เพื่อใช้สำหรับรองรับการแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) รวมทั้งสถานการณ์ภัยพิบัติ และสถานการณ์อื่น ๆ และปรับปรุงสาระของงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2564 ให้สามารถรองรับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยแนวทางการจัดสรรงบประมาณสอดคล้องตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและ สังคมที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) รองรับแผนงานหรือโครงการในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1) ด้านการสาธารณสุข

- สนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาวัคซีน
- จัดหาเครื่องมือแพทย์ อุปกรณ์ทางการแพทย์ ยารักษาโรค

เวชภัณฑ์และห้องปฏิบัติการตรวจโรคให้เพียงพอ เตรียมความพร้อมด้านสถานพยาบาล สถานกักตัวและคำรักษาพยาบาล

- รองรับค่าใช้จ่าย ค่าเยียวยา ค่าชดเชย ค่าเลี้ยงภัยของบุคลากรทางการแพทย์

- เตรียมความพร้อมทรัพยากรด้านสาธารณสุข เพื่อรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินสำหรับกรณีการระบาดซ้ำ

1.2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม

- ช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชย ให้แก่ ประชาชน เกษตรกร ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบ เช่น โครงการเราไม่ทิ้งกัน จำนวน 16 ล้านราย รายละ 5,000 บาท เป็นเวลา 3 เดือน และโครงการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรจำนวนไม่เกิน 10 ล้านราย วงเงินของโครงการฯ ไม่เกิน 150,000 ล้านบาท เป็นต้น

- ฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานชุมชน ยกกระดับมาตรฐานคุณภาพ และมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน สร้างงาน สร้างอาชีพ เพื่อรองรับแรงงานที่อพยพกลับคืนถิ่น

1.3) ด้านการท่องเที่ยว

- สนับสนุนโครงการกระตุ้นการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวภายในประเทศ เช่น โครงการเราเที่ยวด้วยกัน วงเงิน 20,000 ล้านบาท หรือโครงการกำลังใจ วงเงิน 2,400 ล้านบาท เป็นต้น

2) การจัดสรรงบประมาณในระยะกลาง (พ.ศ. 2565 – 2569)

จากการคาดการณ์ของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) คาดว่าช่วงเวลาที่จะมีวัคซีนป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) น่าจะเป็นช่วงกลางปี พ.ศ. 2564 ซึ่งภายหลังสถานการณ์คลี่คลาย ประเทศจะกลับเข้าสู่การฟื้นฟูทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม แนวทางการจัดสรรงบประมาณ ในช่วงนี้อาจจะยึดตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ที่มองว่าการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทยต้องหันกลับมาสร้างความเข้มแข็งจากภายในประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ หรือก็คือ การสร้างรากฐานให้มั่นคง และจะเป็นแนวทางที่ใช้ในการทบทวนเพื่อกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 โดยข้อเสนอในการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่าง ๆ ในช่วงระยะกลาง (พ.ศ. 2565 – 2569)

จะเป็นรอยต่อสำคัญที่จะผลักดันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนตามยุทธศาสตร์ชาติ บนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ควรจะให้มีความสำคัญในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1) ด้านเศรษฐกิจ

- ส่งเสริมการบูรณาการพัฒนาเศรษฐกิจในมิติพื้นที่แบบมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน สถาบันการศึกษา โดยภาครัฐ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด และหน่วยงานของรัฐที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ต้องลดการบริหารงานที่เน้นการดำเนินงานตามส่วนกลาง ไปสู่การระดมทรัพยากรเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาและความต้องการของแต่ละพื้นที่ ภาคเอกชน เช่น สภาอุตสาหกรรม หอการค้าจังหวัด ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน โดยวิเคราะห์จุดแข็งและโอกาสของจังหวัดเพื่อระดมความคิดและทรัพยากรเพื่อต่อยอดในการพัฒนา ด้านสถาบันการศึกษาควรเข้าไปให้ความรู้ในพื้นที่ในเรื่องการวางแผนบริหาร จัดการในพื้นที่ ถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มผลิตภาพ บนฐานความรู้และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และภาคประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วม สะท้อนปัญหาและความต้องการ รวมทั้งช่วยตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ในการบริหารจัดการ

- ส่งเสริมการสร้างเศรษฐกิจฐานรากในระดับท้องถิ่นและชุมชนให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยการสร้างงาน สร้างรายได้ในท้องถิ่น เช่น การพัฒนาสินค้าและบริการของชุมชนให้ได้รับมาตรฐานคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ที่ยั่งยืนเช่น ผลิตภัณฑ์ OTOP หรือสินค้าคุณภาพที่สะท้อนที่มาจากวัฒนธรรมหรือแหล่งกำเนิดท้องถิ่น

- การเข้าถึงแหล่งเงินทุนอย่างเสมอภาคของเกษตรกรและผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) โดยปรับกลยุทธ์ให้มีการจัดสรรเงินทุนเพื่อดำเนินกิจกรรมบนฐานความรู้ เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) พิจารณาจัดสรรเงินทุนโดยให้คำแนะนำ และการสนับสนุนหรือส่งต่อความรู้ด้านการเกษตร โดยอาจขอความร่วมมือจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือศูนย์โครงการตามพระราชดำริต่าง ๆ หรือกรรมการกองทุนหมู่บ้านบริหารจัดการโดยจัดสรรเงินโดย การส่งต่อหรือให้ความรู้ผ่านปราชญ์ชาวบ้านที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการโครงการฝึกอบรมและพัฒนาเกษตรกรโดยขอความร่วมมือจากภาครัฐ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยหรือ

สถาบันการศึกษา สำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมก็มีกองทุนเพื่อ SMEs ที่จัดสรรเงินทุนแก่ ผู้ประกอบการในลักษณะเช่นเดียวกับธนาคาร ธ.ก.ส. เพื่อให้เศรษฐกิจฐานรากมีความ เข้มแข็งและเติบโตอย่างยั่งยืน

- ภาคการเกษตร สนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ปรับรูปแบบการทำเกษตรไปสู่การทำเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farmer) เช่น เกษตรแม่นยำ เกษตรแปลงใหญ่ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ รวมทั้งส่งเสริมให้การผลิตภาคการเกษตรสามารถเข้าสู่เกษตรอุตสาหกรรมโดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้มีการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ผลิตได้ภายในประเทศ นอกจากนี้ จะต้องสนับสนุนให้วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์การเกษตร และท้องถิ่น รวมตัวกันผลิตและแลกเปลี่ยนสินค้า รวมทั้งพัฒนาคุณภาพสินค้าและสร้างความหลากหลายให้ผลิตภัณฑ์บนฐานความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น สินค้าแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักเรียนรู้การค้าขายผ่านตลาดออนไลน์ (e-Commerce) ด้วยต้นทุนที่ต่ำและเพิ่มช่องทางการตลาดให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนให้นโยบายครัวไทย ครัวโลก ให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

- ภาคอุตสาหกรรม สนับสนุนการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่มีเทคโนโลยีขั้นสูงและทันสมัยมาใช้ในการผลิต พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่เขตเศรษฐกิจต่าง ๆ สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตขั้นสูง สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์วิเคราะห์และทดสอบผลิตภัณฑ์ในภาคอุตสาหกรรมสำคัญ รวมทั้งสนับสนุนการตั้งศูนย์วิจัยเพื่อสนับสนุนการผลิตขั้นสูง เพื่อยกระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจให้รวดเร็วจากสภาพเศรษฐกิจแบบเส้นตรง (Linear Economy) ไปสู่การเติบโตในรูปแบบ S - Curve

- ภาคการท่องเที่ยวและบริการ สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ อุตสาหกรรมการให้บริการ (Hospitality Industry) โดยปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในเมืองหลักและเมืองรอง เพื่อยกระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและการบริการให้ได้มาตรฐานสากล รวมทั้งมาตรฐานด้านสาธารณสุขและด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว สร้างและยกระดับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาฝีมือแรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการให้พร้อมในการ

บริการ โดยกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศและเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างประเทศ โดยปรับปรุงคุณภาพและการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2) ด้านสาธารณสุข

- สนับสนุนการพัฒนาาระบบบริการด้านสาธารณสุขที่คุณภาพสูง ให้ได้มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมและต่อเนื่อง

- สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการรักษาพยาบาล เช่น ระบบ โทรเวชกรรมหรือระบบแพทย์ทางไกล (Telemedicine) เพื่อช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึง บริการทางการแพทย์ได้อย่างทั่วถึงแม้อยู่ห่างไกล การใช้หุ่นยนต์ทางการแพทย์ (Medical Robotics) เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษา ลดความเสี่ยงของบุคลากรทางการแพทย์ รวมทั้งช่วยลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากร เป็นต้น

- สนับสนุนและส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนา ยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ทางการแพทย์และนวัตกรรมต่าง ๆ ทางทางการแพทย์ด้วยบุคลากร และองค์ความรู้ภายในประเทศ ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อช่วยลดปัญหาการพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นการเพิ่มความ 48 เข้มแข็งของระบบสาธารณสุขหรือความมั่นคงด้านสาธารณสุข อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนด้วย ซึ่งส่งผลทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม

2.3) ด้านการศึกษา

- พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและทันสมัยมากขึ้น สนับสนุนการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน พัฒนาระบบการเรียนทางไกลให้มีคุณภาพ และนักเรียนสามารถใช้งานได้อย่างทั่วถึง สนับสนุนการพัฒนา สื่อการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น สื่อการเรียนออนไลน์ หรือการเรียนผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ เป็นต้น

- พัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย

- จัดสรรอุปกรณ์และครุภัณฑ์ด้านการศึกษาเพื่อรองรับการศึกษา วิธีใหม่ให้เพียงพอและทั่วถึง เช่น ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ ครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์และการแพทย์ เป็นต้น

2.4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- สนับสนุนการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำ ป่าไม้ และพลังงานอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรที่ยั่งยืน
- สนับสนุนการสร้างความตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชน รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมและฟื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน
- สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ควบคู่ไปกับการดูแล รักษาสิ่งแวดล้อม และลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
- สนับสนุนการทำเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่มีการนำสิ่งเหลือใช้และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดกลับมาหมุนเวียนทำประโยชน์ใหม่ เพื่อให้ได้รับ ประโยชน์สูงสุดจากการใช้ทรัพยากร รวมทั้งลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3) การจัดสรรงบประมาณในระยะยาว (พ.ศ. 2570 – 2580)

หากการคาดการณ์การพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) และการวิจัยพัฒนารักษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ระยะเวลาจะเป็นระยะที่ประเทศต้องการพัฒนาฟื้นฟูภายหลังวิกฤต ปัจจุบันประเทศไทยมียุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อให้คนไทยมีความสุข ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง”

การจัดสรรงบประมาณจึงควรจัดสรรเพื่อสนับสนุนตามแนวทางของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่ควรจะปรับปรุงให้รองรับภาวะเศรษฐกิจและสังคม และเทคโนโลยีที่ปรับเปลี่ยนเนื่องจากผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และสถานการณ์เทคโนโลยีที่สร้างความพลิกผัน (Disruptive Technology) รวมทั้งอาศัยโมเดล BCG เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างสอดคล้อง สนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็ง ภายในประเทศ สร้างโอกาส ความเสมอภาคทางสังคม และลดความเหลื่อมล้ำ สนับสนุนการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำคัญและสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบโลจิสติกส์วางระบบและผังเมืองเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและอุตสาหกรรม สนับสนุนเรื่องการเตรียมความพร้อม และการจัดสรร ทรัพยากรและพลังงาน และการวางแผนจัดการน้ำ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด

ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด สนับสนุนการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน การติดต่อค้าขายต่างประเทศและความร่วมมือในการค้าระหว่างประเทศ เพื่อไม่ให้เกิดการขาดดุลทาง การค้าและบริการ สนับสนุนการสร้างความสามารถของกำลังคน ส่งเสริมองค์ความรู้และการ พัฒนาของทั้งแรงงานและผู้ประกอบการ สนับสนุนการพัฒนาของระบบการบริหารงานของ ภาครัฐให้มีความทันสมัย เพิ่มขีดสมรรถนะด้วยระบบดิจิทัล ผลักดันให้เกิดการทำงานแบบ บูรณาการรวมทั้งระดมทรัพยากรภาครัฐโดยการบูรณาการงบประมาณแบบ 3 มิติ (งบประมาณตามมิติ ยุทธศาสตร์ มิติหน่วยงาน และมิติพื้นที่) และงบประมาณภาคเอกชนหรือ ภาคประชาชน ให้มีระบบที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้นผ่านนโยบายการเงินการคลังและนโยบาย กึ่งการคลัง มีการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดสรรงบประมาณโดย การคำนึงถึงรายได้ของประเทศ และจัดสรรงบประมาณที่สมดุลและลดจำนวนการเกิดหนี้สาธารณะ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

นอกจากนี้ ประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวและเตรียมความพร้อมทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม มุ่งพัฒนาประเทศให้มีความเข้มแข็งจากภายในอย่างต่อเนื่องและยกระดับภาพให้มีความสามารถในการแข่งขันด้วยการพัฒนาคน ระบบ และ เทคโนโลยี ผ่านกระบวนการบริหารจัดการทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประเทศไทยพร้อมรองรับกับสถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงหรือปัจจัยอื่นที่จะส่งผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนประเทศในอนาคต เพื่อให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ยกระดับเป็นประเทศที่พัฒนาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี บนพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐ จังหวัดเชียงรายได้มีการรับการจัดสรรงบประมาณทุกโครงการ ทั้งทางด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านสถานที่

ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย ด้านสถานที่ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.4.1 สถานที่สำหรับผู้ที่ตรวจพบเชื้อไวรัสโควิด-19 (โควิด-19) สำหรับผู้ที่ตรวจพบเชื้อไวรัสโควิด-19 สาธารณสุขจังหวัดเชียงรายได้กำหนดให้ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ตั้งอยู่ถนนสถานพยาบาล ตำบลเวียง อำเภอ

เมือง จังหวัดเชียงราย เป็นสถานที่สำหรับรักษาตัวของผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัส โควิด 2019 (โควิด-19) โดยโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ มีความพร้อมที่จะใช้เป็น สถานที่ในการรักษาผู้ป่วย โดยโรงพยาบาลได้เตรียมรับมือผู้ป่วยโควิด ที่เพิ่มขึ้น และกำชับ บุคลากรทางการแพทย์เข้มงวดความปลอดภัยในการรักษาทุกขั้นตอน

ปัจจุบันโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ได้เลือกใช้อาคาร สมเด็จพระย่า ไม่ให้ปะปนกับอาคารผู้ป่วยอื่น ซึ่งจะรับรักษาผู้ติดเชื้อไวรัสโควิด 2019 (โควิด-19) ในพื้นที่ ทั้งจากที่เดินทางลักลอบเข้ามา และผู้ติดเชื้อที่อยู่ในสถานกักกันโรคโดยรัฐ ภายในตึก มีห้องความดันลบ 2 ห้อง และ กึ่งความดันลบ 12 ห้อง รวม จำนวน 84 เตียง หากในอนาคต ผู้ติดเชื้อใน จ.เชียงราย ที่มาจาก State Quarantine เพิ่มสูงขึ้น เกิน 84 เตียง ก็จะขยายต่อไปที่ โรงพยาบาลแม่ฟ้าหลวง ซึ่งมีเตียงรองรับถึง 400 เตียง (นายอำเภอเมืองเชียงราย, สัมภาษณ์, 2564)

2.4.2 สถานที่สำหรับผู้ที่ต้องการกักตัวและสังเกตอาการ ในกรณีที่เดินทาง มาจากสถานที่เสี่ยง และเข้ามาในพื้นที่จังหวัด เชียงรายแล้ว จะต้องดำเนินการตามมาตรการ ของกรมควบคุมโรคติดต่อ หรือประกาศของคณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อของจังหวัด ผู้ที่เดินทางเข้ามาต้องแจ้งผู้นำชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้านก่อนเป็นเบื้องต้น และ สังเกตอาการตนเองที่บ้าน 14 วัน เมื่อมี อาการให้รีบไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลทันที

กรณีที่เป็นนักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางมาถึงจังหวัดเชียงรายแล้วมีไข้ หรือ มีอาการที่สงสัยว่าตนจะติดเชื้อสามารถเข้าพักในสถานที่ที่ทางจังหวัดเชียงรายกำหนดได้ จนกว่าจะหายดีและมั่นใจว่าไม่ใช่ผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโควิด 2019 (โควิด-19) ซึ่งปัจจุบัน มีสถานที่ที่ผ่านการตรวจประเมินโดยกระทรวงสาธารณสุข และ กระทรวงกลาโหม ให้เป็น สถานที่กักตัวทางเลือก (Alternative Local State Quarantine) ในจังหวัดเชียงรายมีเพียง 2 แห่ง คือ (1) Pa Sak Tong Villa และ (2) Pimann Inn Hotel ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้า ใช้บริการได้ อย่างสะดวกสบายหากไม่สามารถเดินทางกลับบ้านได้

2.5 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้

ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัส โควิด 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ ที่จำเป็นและต้องใช้อย่างทั่วถึง คือ หน้ากากอนามัย และเจลล้างมือแอลกอฮอล์ ซึ่งในช่วงแรก อาจ เกิดความขาดแคลน แต่ในระยะหลังเริ่มมีการผลิตมากขึ้นและไม่เกิดความขาดแคลนแล้ว

ในส่วนของสถานที่รับบริการต่าง ๆ ก็ยังคงต้องมีการล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ก่อนเข้ารับบริการ และอีกสิ่งหนึ่งคือ อุปกรณ์สำหรับวัดอุณหภูมิของร่างกายซึ่งใช้ขณะนี้เพียงพอต่อการใช้งาน ในส่วนของทางการแพทย์และสาธารณสุข ก็มีการเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ที่รองรับกับการตรวจคัดกรองหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) อย่างเพียงพอไม่ได้หน้าเป็นห่วงแต่อย่างใด แต่ในสำหรับภาคประชาชนจะต้องมีการทำความเข้าใจ และวิธีการใช้อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้ถูกต้อง โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นคนช่วยดูแล ซึ่งจะแนะนำวิธีการสำหรับการดูแลตนเอง เช่น การใช้หน้ากากอนามัยและหน้ากากผ้า สวมหน้ากากอนามัยสำหรับผู้ที่ป่วยด้วยอาการไข้หวัด ไข้ และมีน้ำมูก และผู้ที่ไม่ป่วยให้สวมหน้ากากผ้า เพื่อป้องกันการติดเชื้อที่ผ่านทางลมหายใจ หากจามหรือไอให้กระดาษทิชชูปิดปากและจมูกแล้วก้มหน้าลงที่ข้อพับตรงข้อศอกด้านใน ห้ามใช้มือเปล่าปิดปากปิดจมูก ที่สำคัญไม่ควรนำมือมาสัมผัสกับใบหน้าและขี้ตา ล้างมือให้สะอาดเพื่อขจัดเชื้อ ไขมันที่ออกมาตามธรรมชาติ และสิ่งสกปรกต่าง ๆ ด้วยสบู่ก่อนหรือสบู่เหลว โดยใช้เวลาในการฟอกมือ 15 -20 วินาที โดยประมาณ หรือล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ 70% ไม่ใช่ของส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น เช่น ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตา แก้วน้ำ จาน ชาม ช้อนส้อม เป็นต้น ควรแยกไว้เป็นส่วนบุคคล โดยเฉพาะการดื่มหรือดื่มน้ำจากภาชนะเดียวกัน เพราะในบ้านเรามีผู้ที่ติดเชื้อไวรัสด้วยสาเหตุนี้ จึงต้องระมัดระวังมากขึ้น ดูแลและควบคุมสุขอนามัยในบ้านและอุปกรณ์เครื่องใช้ให้ถูกสุขลักษณะ โดยการทำความสะอาดด้วยน้ำยาทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ และจัดบ้านให้มีอากาศถ่ายเท จะช่วยลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อไวรัสได้ หมั่นสังเกตด้วยตัวเองตามคำแนะนำของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข หากมีไข้สูงกว่า 37.5 องศา เจ็บคอ ไอแห้ง มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ ควรไปพบแพทย์ทันที

3. ผลการวิเคราะห์ผลการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ผลการวิเคราะห์ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ

โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยสามารถแบ่งขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ 6 ข้อ ดังนี้

3.1 การจัดหาพื้นที่ควบคุมโรค (Local Quarantine) กักกันผู้เดินทางมาจากต่างประเทศ และผู้เดินทางข้ามจังหวัดที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ เพื่อเฝ้าดูอาการเป็นเวลา 14 วัน

3.2 การตั้งจุดตรวจคัดกรองการเดินทางเข้าสู่จังหวัดเชียงรายทางด้าน ชายแดน ที่มีรอยต่อระหว่างประเทศ ร่วมกับกรมการตรวจคนเข้าเมือง

3.3 การค้นหาผู้ที่อยู่ในข่ายสงสัยว่าจะติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จากผู้ที่ทำแบบประเมินความเสี่ยงด้วยตัวเองที่ทางสาธารณสุขจังหวัดเชียงรายได้จัดทำขึ้นผ่าน QR Code โดยใช้เกณฑ์ประเมิน PUI เช่นเดียวกับที่แพทย์ใช้ในการสอบถามอาการในการคัดกรองความเสี่ยงเบื้องต้น

3.4 การจัดเจ้าหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคง ตั้งจุดตรวจควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ที่เป็นรอยต่อระหว่างจังหวัด และบริเวณเขตชายแดนผ่านทางระหว่างประเทศ

3.5 การจัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจให้เป็นไปตามประกาศหรือคำสั่ง คณะกรรมการโรคติดต่อเชียงราย โดยออกตรวจตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้ปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคอย่างเคร่งครัด

3.6 ดำเนินมาตรการต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงราย ตามมาตรการหลักของประเทศอย่างเคร่งครัด และรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกวันให้กับศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) ทราบ

4. ผลการวิเคราะห์การนำนโยบายไปใช้เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ รวมถึงข้อมูลที่ได้จากคำถามแบบปลายเปิดในแบบสัมภาษณ์และในแบบสอบถาม พบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัด เชียงราย เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น มีจำนวน 7 แนวทาง ได้แก่

1) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลร่วมกับศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข สุ่มค้นหาผู้ป่วยในพื้นที่ที่มีกิจกรรมการรวมตัวของคนหมู่มาก อาทิ ตลาด ชุมชน เป็นต้น และค้นหาผู้ป่วยตามรายงานแบบประเมินความเสี่ยงด้วย ตัวเองที่จังหวัดเชียงรายจัดทำขึ้น โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชน เป็นผู้สอบสวนโรค และอาสาสมัครสาธารณสุข ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) หากพบผู้ที่เข้าข่ายสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา

2019 (โควิด-19) ศูนย์บริการสาธารณสุข สุขชุมชนต้องเก็บตัวอย่างสารคัดหลั่งและส่งโรงพยาบาลเพื่อตรวจหาเชื้อ หากผลตรวจพบว่าเป็นผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ศูนย์บริการสาธารณสุข สุขชุมชน ดำเนินการส่งตัวผู้ติดเชื้อไปรักษาในโรงพยาบาลหรือประสานโรงพยาบาลรับตัวผู้ติดเชื้อเข้ารักษา และศูนย์บริการสาธารณสุข สุขชุมชนเก็บสารคัดหลั่งผู้ใกล้ชิดหรือผู้สัมผัสผู้ติดเชื้อส่งโรงพยาบาลเพื่อหาเชื้อ และให้ผู้ใกล้ชิดหรือผู้สัมผัสเชื้อกักกันเพื่อดูอาการ 14 วัน

2) การจัดทำล้างเจ้าหน้าที่ออกตรวจสถานที่ที่จังหวัดเชียงรายประกาศเป็นสถานที่เสี่ยง สถานที่ที่มีคนแออัดให้เป็นไปตามประกาศ/คำสั่งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงรายทุกวัน นำโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร่วมกับเจ้าหน้าที่ปกครอง ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคพร้อมประชาสัมพันธ์วิธีการป้องกันโรคให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

3) ฝ่ายรักษาความสะอาดดำเนินการล้างทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ ถนน สะพานลอย ป้ายรถประจำทาง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) นอกจากนี้จัดหาถังขยะพร้อมจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมในการตั้งวางถังรองรับหน้ากากอนามัยหรือขยะติดเชื้อจากประชาชน ในการจัดเก็บหน้ากากอนามัยหรือขยะติดเชื้อจากจุดวางถังขยะติดเชื้อที่กำหนด ทั้งนี้ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงรายต้องทำประชาสัมพันธ์และแนะนำการแยกทิ้งหน้ากากอนามัยสำหรับประชาชน โดยการลงพื้นที่ให้คำแนะนำ การแจกโบรชัวร์ การติดประกาศไวนิล และภาพประชาสัมพันธ์ผ่านเฟสบุ๊ก เป็นต้น

4) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคงตั้งจุดตรวจคัดกรองการเดินทางเข้าสู่จังหวัดเชียงราย บริเวณถนนขาเข้าจังหวัดเชียงรายทุกสาย รวมไปถึงด่านตรวจคนเข้าเมือง บริเวณรอยต่อระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

5) จัดเจ้าหน้าที่ร่วมกับฝ่ายความมั่นคงตรวจสอบสถานที่ที่ประกาศปิดเป็นการชั่วคราว และพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค ไม่ให้มีการลักลอบเปิด สำหรับกิจการหรือกิจกรรมที่ได้รับการผ่อนปรนแล้วให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคตามที่รัฐบาลและประกาศของคณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อจังหวัดเชียงราย

6) ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นกับประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ โดยการแจกของยังชีพเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น เครื่องอุปโภคบริโภค แอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย ซึ่งต้องขอความร่วมมือและสนับสนุนจากภาคเอกชนด้วยทางหนึ่ง

7) ด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงรายต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์วิธีการควบคุมและป้องกันโรคให้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยการลงพื้นที่ให้คำแนะนำ การแจกโบรชัวร์ การติดป้ายไว้นิล และประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ Facebook Application และLine นอกจากนี้ ขอความร่วมมือหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ที่มีสื่อในความรับผิดชอบ อาทิ วิทยุชุมชน กลุ่มไลน์ชุมชน ช่องทางประชาสัมพันธ์ของ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ เป็นต้น ให้ช่วยประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

การศึกษา “การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย” ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 2 วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย เพื่อให้ผลการศึกษานี้มีความสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเชิงเอกสารหรือวิจัยเชิงเอกสาร จากการสัมภาษณ์กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยทางตรงคือการมีบทบาทสำคัญในการนำนโยบายด้านยาเสพติด ไปปฏิบัติ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ รวมจำนวน 13 คน ได้แก่ 1) ผู้ว่าราชการ จังหวัดเชียงราย 2) นายอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 3) นายอำเภอแม่ฟ้าหลวง 4) นายอำเภอแม่สาย 5) นายอำเภอเชียงแสน 6) นายอำเภอเชียงของ 7) นายอำเภอเวียงแก่น 8) สาธารณสุขจังหวัดเชียงราย 9) สาธารณสุขอำเภอแม่ฟ้าหลวง 10) สาธารณสุขอำเภอแม่สาย 11) สาธารณสุขอำเภอเชียงแสน 12) สาธารณสุขอำเภอเชียงของ และ 13) สาธารณสุขอำเภอเวียงแก่น ด้วยแบบสัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งมีโครงสร้าง แล้วรวบรวมโดยการวิเคราะห์ ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง จากการสัมภาษณ์แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงของการบริหาร สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงรายแล้วจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและตัวแปรที่ใช้ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย รวม 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้าง 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสถานที่ และ 5) ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอนำเสนอสรุปผลการวิจัยเป็นลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำเสนอ ผลการวิจัย ดังนี้

1. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย แบ่งประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้าง 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสถานที่ 5) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ โดยสรุปแต่ละประเด็น ดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้าง

ตามที่นายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศ ข้อกำหนด ออกตามความแห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ปี พ.ศ.2548 และคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 39/2563 เรื่องการจัดโครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 เพิ่มเติม โดยมีข้อกำหนดประกอบด้วย การห้ามใช้หรือเข้าไปในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดโรค การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรค การห้ามชุมนุม มาตรการเดินทางและเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว การปฏิบัติและบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค การประสานงาน เพื่อให้การกำหนดมาตรการป้องกันโรคเป็นไปในแนวทางเดียวกัน การออกประกาศหรือคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด และให้ประกาศ หรือคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อเพื่อการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้เป็นคำสั่งตามข้อกำหนดนี้ สำหรับจังหวัดเชียงราย โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายรับคำสั่งจากศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) (ศบค.) ให้จัดตั้งศูนย์ติดตามสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 จังหวัดเชียงราย และมีคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงรายเป็นคณะดำเนินงาน แต่ละอำเภอยังมีการดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อระดับอำเภอขึ้น เพื่อนำนโยบายไปใช้ได้อย่างทั่วถึง เข้าถึงประชาชนที่ห่างไกล รับทราบข้อกำหนดและคำสั่ง และให้ถือปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด รวมทั้งสร้างการรับรู้ถึงเจตนารมณ์ มาตรการ 58 ข้อ ปฏิบัติแก่ผู้ประกอบการ พนักงาน ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่

เกี่ยวข้องกับทุกระดับซึ่งจะมีนายอำเภอ หรือปลัดอำเภอที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน คณะทำงาน รับทราบข้อกำหนดและคำสั่งนายกรัฐมนตรี และให้ถือปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด รวมทั้งสร้างการรับรู้ถึงเจตนารมณ์ มาตรการ ข้อปฏิบัติแก่ผู้ประกอบการ พนักงาน ผู้ให้บริการ ผู้รับบริการ ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกระดับ จะต้องรับทราบ และ ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

1.2 ด้านบุคลากร

เห็นได้ว่าเมื่อมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อจะต้องมีการคัดกรองเชิงรุก และเข้มงวดในการใช้มาตรการการป้องกันตามความเสี่ยงของแต่ละพื้นที่ และเมื่อมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขลงพื้นที่ไปดูแล และอยู่ในพื้นที่ความเสี่ยงต่างๆ จะต้องมีการกักตัว 14 วัน และเฝ้าระวังอาการทั้งผู้ที่มีความเสี่ยงและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงาน โดยจะส่งผลกระทบต่อด้านการขาดบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขไปพอสมควร และไม่เพียงพอกับการรักษาทั้งผู้ป่วยทั่วไปและผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงสูง อีกทั้งยังต้องแยกหมวดหมู่ของบุคคลที่จะใช้ในการให้บริการเหตุนี้ก็จะส่งผลกระทบต่อขาดแคลนบุคลากรเช่นกัน ซึ่งบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขถือว่าเป็นบุคคลที่มีความเสี่ยงสูง โดยใช้วิธีการให้สาธารณสุขประจำพื้นที่ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่นั้น ๆ ลงพื้นที่และเฝ้าระวังเพื่อคัดกรองเบื้องต้นถือว่ามีความสามารถรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ได้เป็นอย่างดี

1.3 ด้านงบประมาณ

จังหวัดเชียงรายก็ได้รับการดำเนินการช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นมาตรการด้านการเงิน โดยให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ มาตรการด้านการคลัง โดยเลื่อนชำระภาษี รวมทั้งโอนเงินชดเชยรายได้ให้กับบุคคลที่ได้รับผลกระทบ และมาตรการลดค่าใช้จ่าย เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับเงินเยียวยา จากกระทรวงการคลังอีกด้วย ทั้งนี้จังหวัดเชียงรายได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาลที่ดำเนินการมาจาก 3 แผนงานหลัก ได้แก่ (1) แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อแก้ปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) (2) แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเยียวยา หรือชดเชยให้กับภาคประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ ซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด -19) (3) แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จากการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐ จังหวัดเชียงรายได้มีการบริหารจัดการจัดสรรงบประมาณทุกโครงการ ทั้ง

ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม อย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านสถานที่

การบริหารสถานการณ์ด้านสถานที่ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) สถานที่สำหรับผู้ที่ตรวจพบเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) สาธารณสุขจังหวัด เชียงรายได้กำหนดให้ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ตั้งอยู่ถนนสถานพยาบาลตำบล เวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เป็นสถานที่สำหรับรักษาตัวของผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ มีความพร้อมที่จะใช้เป็น สถานที่ ในการรักษาผู้ป่วย โดยโรงพยาบาลได้เตรียมรับมือผู้ป่วยโควิด ที่เพิ่มขึ้น และกำชับ บุคลากร ทางการแพทย์เข้มงวดความปลอดภัยในการรักษาทุกขั้นตอน (2) สถานที่สำหรับผู้ที่ ต้องการกักตัว และสังเกตอาการ ในกรณีเดินทางมาจากสถานที่เสี่ยง และเข้ามาในพื้นที่จังหวัดเชียงรายแล้ว จะต้องดำเนินการตามมาตรการของกรมควบคุมโรคติดต่อ หรือประกาศของคณะกรรมการ ควบคุมโรคติดต่อของจังหวัด ผู้ที่เดินทางเข้ามาต้องแจ้งผู้นำชุมชน และ อาสาสมัคร สาธารณสุขหมู่บ้านก่อนเป็นเบื้องต้น และสังเกตอาการตนเองที่บ้าน 14 วัน เมื่อมีอาการให้รีบ ไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาลทันที

กรณีที่เป็นนักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางมาถึงจังหวัดเชียงรายแล้วมีไข้ หรือมี อาการที่สงสัยว่าตนจะติดเชื้อสามารถเข้าพักในสถานที่ที่ทางจังหวัดเชียงรายกำหนดได้จนกว่า จะหายดีและมั่นใจว่าไม่ใช่ผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ซึ่งปัจจุบัน มีสถานที่ที่ ผ่านการตรวจประเมินโดยกระทรวงสาธารณสุข และ กระทรวงกลาโหม ให้เป็นสถานที่กักตัว ทางเลือก (Alternative Local State Quarantine) ในจังหวัดเชียงราย มีเพียง 2 แห่ง คือ (1) Pa Sak Tong Villa และ (2) Pimann Inn Hotel ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าใช้บริการได้ อย่าง สะดวกสบายหากไม่สามารถเดินทางกลับบ้านได้

1.5 ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้

การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ ที่จำเป็นและต้องใช้ กัน ทุกคน คือ หน้ากากอนามัย และเจลล้างมือแอลกอฮอล์ ซึ่งในช่วงแรกอาจเกิดความขาด แคลน แต่ในระยะหลังเริ่มมีการผลิตมากขึ้นและไม่เกิดความขาดแคลนแล้วในส่วนขอสถานที่ รับบริการต่าง ๆ ก็ยังคงต้องมีการล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์ก่อนเข้ารับบริการ และอีกสิ่ง หนึ่งคืออุปกรณ์สำหรับวัดอุณหภูมิของร่างกายซึ่งในขณะนี้เพียงพอต่อการใช้งาน ในส่วนขอ ทางการแพทย์และสาธารณสุข ก็มีการเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ที่รองรับกับการตรวจคัดกรอง

หาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) อย่างเพียงพอไม่ได้หน้าเป็นห่วงแต่อย่างใด แต่ในสำหรับภาคประชาชนจะต้องมีการทำความเข้าใจ และวิธีการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้ถูกต้อง โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นคนช่วยดูแล ซึ่งจะแนะนำวิธีการ สำหรับการดูแลตนเอง

การนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถแบ่งขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ 6 ข้อ ดังนี้ (1) การจัดหาพื้นที่ควบคุมโรค (Local Quarantine) กักกันผู้เดินทางมาจากต่างประเทศและผู้เดินทางข้ามจังหวัดที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ เพื่อเฝ้าดูอาการเป็นเวลา 14 วัน (2) การตั้งจุดตรวจคัดกรองการเดินทางเข้าสู่จังหวัดเชียงรายทางด่านชายแดนที่มีรอยต่อระหว่างประเทศร่วมกับกรมการตรวจคนเข้าเมือง (3) การค้นหาผู้ที่อยู่ในข่ายสงสัยว่าจะติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จากผู้ที่ทำแบบประเมินความเสี่ยงด้วยตัวเองที่ทางสาธารณสุขจังหวัดเชียงรายได้จัดทำขึ้นผ่าน QR Code โดยใช้เกณฑ์ประเมิน PUI เช่นเดียวกับที่แพทย์ใช้ในการสอบถามอาการในการคัดกรองความเสี่ยงเบื้องต้น (4) การจัดเจ้าหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานด้าน ความมั่นคง ตั้งจุดตรวจควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ที่เป็นรอยต่อระหว่างจังหวัด และบริเวณเขตชายแดนผ่านทางระหว่างประเทศ (5) การจัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจให้เป็นไปตามประกาศหรือคำสั่งคณะกรรมการโรคติดต่อเชียงราย โดยออกตรวจตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้ปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคอย่างเคร่งครัด (6) ดำเนินมาตรการต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงราย ตามมาตรการหลักของประเทศอย่างเคร่งครัด และรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกวันให้กับศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) ทราบ

2. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของ จังหวัดเชียงราย เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น มีจำนวน 7 แนวทาง ได้แก่

1) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลร่วมกับศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข สุ่มค้นหาผู้ป่วยในพื้นที่ที่มีกิจกรรมการรวมตัวของคนหมู่มาก

2) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ออกตรวจสถานที่ที่จังหวัดเชียงรายประกาศเป็นสถานที่เสี่ยง สถานที่ที่มีคนแออัดให้เป็นไปตามประกาศ/คำสั่งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด เชียงรายทุกวัน

3) ฝ่ายรักษาความสะอาดดำเนินการล้างทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ ถนน สะพานลอย บ้ายรถประจำทาง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) นอกจากนี้จัดหาถังขยะพร้อมจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมในการตั้งวางถังรองรับหน้ากากอนามัยหรือขยะติดเชื้อจากประชาชน ในการจัดเก็บหน้ากากอนามัยหรือขยะ ติดเชื้อจากจุดวางถังขยะติดเชื้อที่กำหนด

4) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคงตั้งจุดตรวจคัดกรองการเดินทางเข้าสู่จังหวัดเชียงราย บริเวณถนนขาเข้าจังหวัดเชียงรายทุกสาย รวมไปถึงด่านตรวจคน เข้าเมือง บริเวณรอยต่อระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

5) จัดเจ้าหน้าที่ร่วมกับฝ่ายความมั่นคงตรวจสอบสถานที่ ที่ประกาศปิดเป็นการชั่วคราว และพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค ไม่ให้มีการลักลอบเปิด

6) ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นกับประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ โดยการแจกของยังชีพ เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น เครื่องอุปโภคบริโภค แอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย ซึ่งต้องขอความร่วมมือและสนับสนุนจากภาคเอกชนด้วยทางหนึ่ง

7) ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงรายต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์วิธีการควบคุม และป้องกันโรคให้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยขออภิปรายผลโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการศึกษาการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย ประเด็นที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้าง 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสถานที่ 5) ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ โดยแต่ละประเด็นมีความสำคัญกับการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฐานิตา สุขกัน (2561) กล่าวว่า การบริหารสถานการณ์ ไม่มีรูปแบบการบริหารแบบใดที่ดีที่สุด การบริหารแต่ละแบบ และแต่ละวิธีจะก่อให้เกิดผลแตกต่างกันตามสภาวะ

แวดล้อมแต่ละอย่าง การเลือกแบบใดให้เหมาะสมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เพราะแต่ละวิธีก็มีข้อดีและข้อจำกัดอยู่ในตัว และเฟรด ฟายเลอร์(1967 ; อ้างอิงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2553, หน้า 48) ได้เสนอแนวความคิดการบริหารสถานการณ์(Situational Management Theory) ซึ่งถือเป็นการบริหารที่ขึ้นอยู่กับในเชิงสภาพข้อเท็จจริงด้วยแนวคิดที่ว่าทางเลือกทางออกที่จะไปสู่การแก้ปัญหาทางการบริหารถือว่า ไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุดหากแต่สถานการณ์ต่างหากที่จะเป็นตัวกำหนดว่าควรจะใช้การบริหาร แบบใดในสภาวะการณ์เช่นนั้น หลักคิดง่าย ๆ ของการบริหารเชิงสถานการณ์นั้นถือว่าการบริหาร จะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจและรูปแบบการ บริหารที่เหมาะสม และผู้บริหารจะต้องพยายามวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุดโดยเป็นการ ผสมผสานแนวคิดระหว่างระบบปิดและระบบเปิด และยอมรับหลักการของทฤษฎีระบบว่าทุก ส่วนของระบบจะต้องสัมพันธ์และมีผลกระทบซึ่งกันและกัน

การนำนโยบายไปปฏิบัติ สามารถแบ่งขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ 6 ข้อตามหลักการบูรณาการของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ดังนี้ (1) การจัดหาพื้นที่ควบคุมโรค กักกันผู้เดินทางมาจากต่างประเทศ และผู้เดินทางข้ามจังหวัดที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ (2) การตั้งจุดตรวจคัดกรองการเดินทางเข้าสู่จังหวัดเชียงรายทางด้านชายแดนที่มีรอยต่อระหว่างประเทศ ร่วมกับกรมการตรวจคนเข้าเมือง (3) การค้นหาผู้ที่อยู่ในข่ายสงสัยว่าจะติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จากผู้ที่ทำแบบประเมินความเสี่ยงด้วยตัวเองที่ทางสาธารณสุขจังหวัดเชียงรายได้จัดทำขึ้นผ่าน QR Code โดยใช้เกณฑ์ประเมิน PUI (4) การจัดเจ้าหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคง ตั้งจุดตรวจควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ที่เป็นรอยต่อระหว่างจังหวัดและบริเวณเขตชายแดนผ่านทางระหว่างประเทศ (5) การจัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจให้เป็นไปตามประกาศหรือคำสั่งคณะกรรมการโรคติดต่อเชียงราย โดยออกตรวจตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้ปฏิบัติตามมาตรการควบคุมโรคอย่างเคร่งครัด (6) ดำเนินมาตรการต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงรายตามมาตรการหลักของประเทศอย่างเคร่งครัด และรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกวันให้กับศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) ทราบ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีเชิงบูรณาการของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ของวรเดช จันทรศร (2554) ที่กล่าวสรุปว่า การนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติในบางครั้งอาจมีความสลับซับซ้อนทั้งในแง่บทบาทของหน่วยงานที่รับเอานโยบายไปปฏิบัติ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการนำนโยบายไปปฏิบัติหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านโครงสร้างขององค์การ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี

ปัญหาด้านการควบคุมถือว่าเป็นความสามารถในการวัดความก้าวหน้าหรือผลการปฏิบัติของนโยบาย แผนงานหรือโครงการ รวมไปถึงปัญหาด้านความร่วมมือและการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

2. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น มีจำนวน 7 แนวทาง ได้แก่

1) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาลร่วมกับศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข สุ่มค้นหาผู้ป่วยในพื้นที่ที่มีกิจกรรมการรวมตัวของคนหมู่มาก

2) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ออกตรวจสถานที่ที่จังหวัดเชียงรายประกาศเป็นสถานี่เสี่ยง สถานที่ที่มีคนแออัดให้เป็นไปตามประกาศ/คำสั่งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงรายทุกวัน

3) ฝ่ายรักษาความสะอาดดำเนินการล้างทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะ ถนน สะพานลอย บ้ายรถประจำทาง สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อลดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) นอกจากนี้จัดหาถังขยะพร้อมจัดหาสถานที่ที่เหมาะสมในการตั้งวางถังรองรับหน้ากากอนามัยหรือขยะติดเชื้อจากประชาชน ในการจัดเก็บหน้ากากอนามัยหรือขยะติดเชื้อจากจุดวางถังขยะติดเชื้อที่กำหนด

4) จัดกำลังเจ้าหน้าที่ร่วมกับหน่วยงานด้านความมั่นคงตั้งจุดตรวจคัดกรองการเดินทางเข้าสู่จังหวัดเชียงราย บริเวณถนนขาเข้าจังหวัดเชียงรายทุกสาย รวมไปถึงด่านตรวจคนเข้าเมือง บริเวณรอยต่อระหว่างประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

5) จัดเจ้าหน้าที่ร่วมกับฝ่ายความมั่นคงตรวจสอบสถานที่ที่ประกาศปิดเป็นการชั่วคราว และพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคไม่ให้มีการลักลอบเปิด

6) ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นกับประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ โดยการแจกของยังชีพเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น เครื่องอุปโภคบริโภค แอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย ซึ่งต้องขอความร่วมมือและสนับสนุนจากภาคเอกชนด้วยทางหนึ่ง

7) ประชาสัมพันธ์จังหวัดเชียงรายต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์วิธีการควบคุมและป้องกันโรคให้แก่ประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

จากการวิเคราะห์ถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงรายนั้น มีความสอดคล้องตัวแบบทางการบริหารของวรเดช จันทรศร (2554) เป็นการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยเน้นให้ความสนใจไปที่สมรรถนะขององค์การเพราะเชื่อว่าความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับองค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในลักษณะนี้โครงการจะประสบผลสำเร็จได้จึงจำเป็นต้องอาศัยโครงสร้างขององค์การที่เหมาะสม องค์ประกอบที่สำคัญของตัวแบบ ตัวแบบนี้ให้ความสำคัญกับสมรรถนะขององค์การภาครัฐซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยสำคัญ ได้แก่ โครงสร้างขององค์การ บุคลากรขององค์การ งบประมาณในการดำเนินการ สถานที่ปฏิบัติการนโยบาย และวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และเครื่องใช้ในการดำเนินการ ดังนั้น องค์การจึงต้องมีการวางแผน เตรียมความเกี่ยวกับปัจจัยองค์ประกอบย่อยเหล่านี้ให้สมบูรณ์

ข้อเสนอแนะ

จากรูปแบบสังเคราะห์ผลการวิจัยและสรุปผลการวิจัย ตลอดจนการอภิปรายผลเรื่องการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะระดับนโยบายและข้อเสนอแนะระดับหน่วยปฏิบัติการในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย ได้แก่

- 1.1 ควรจัดองค์กร/ส่วนราชการรับผิดชอบด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยตรงในระดับอำเภอ
- 1.2 ควรจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับสถานที่กักกันตัวผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในระดับอำเภอ
- 1.3 ควรเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขมากยิ่งขึ้น
- 1.4 มีการเพิ่มโทษให้กับบุคคลที่ปล่อยข่าวปลอม หรือให้ข่าวที่มีผลต่อการเข้าใจผิดของประชาชนเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

2. ข้อเสนอแนะระดับหน่วยปฏิบัติ ได้แก่

2.1 ดำเนินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง และถูกต้อง เพื่อคลายความกังวล และสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในการดำรงชีวิตประจำวัน

2.2 ดำเนินการลงโทษตามกฎหมายอย่างเด็ดขาด ให้กับบุคคลที่ปล่อยข่าวปลอม หรือให้ข่าวที่มีผลต่อการเข้าใจผิดของประชาชนเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

2.3 การปฏิบัติตามนโยบายอย่างต่อเนื่อง โดยการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและสามารถควบคุมสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ให้ได้ผล

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่

3.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่องความสำเร็จในการร่วมมือของภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีต่อการป้องกันและเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ระดับต่าง ๆ เพื่อให้ทราบระดับของความร่วมมือ แนวทางภาคเอกชนและประชาชนที่มีต่อหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้เป็นข้อมูลนำมาวิเคราะห์ถึงสาเหตุแล้วจึงพัฒนาปรับปรุงและวางแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

3.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในจังหวัด และประเทศอื่น ๆ ด้วย

บรรณานุกรม

- กุลชน ธนาพงศธร. (2540). **แนวทางการศึกษานโยบายสาธารณะ**. เอกสารการสอนชุดวิชา
หลัก และวิธีการศึกษาทางรัฐประศาสนศาสตร์, สาขาวิชารัฐศาสตร์. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ.2558**. สืบค้น
เมื่อ 19 ตุลาคม 2563. จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index>.
- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของ
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) กระทรวงมหาดไทย**. สืบค้นเมื่อ 4
พฤษภาคม 2563. จาก <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php>.
- คณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์โรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ. (2555). **การระบาดของโรค.
สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2563**. จาก
[ddccenter.ddc.moph.go.th/infoc/download/201706151497517225_แผนยุทธศาสตร์
เตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อ.pdf](http://ddccenter.ddc.moph.go.th/infoc/download/201706151497517225_แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่อ.pdf).
- คณะกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ ศูนย์ความเป็นเลิศทางการแพทย์. (2561). **การ
ระบาดของโรคติดเชื้อ**. คณะแพทยศาสตร์: มหาลัยเชียงใหม่.
- คำนวนณ อึ้งชูศักดิ์. (2559). **ระบาดวิทยาเพื่อการบริหารงานสาธารณสุข**. พิมพ์ครั้งที่ 1.
นนทบุรี : สมาคมระบาดวิทยา (ประเทศไทย).
- จิราภรณ์ ศรีแจ่ม. (2563). **วันที่ไทยรู้จัก COVID-19**. สืบค้นเมื่อ 29 สิงหาคม 2563. จาก
[https://news.thaipbs.or.th/content/290347?fbclid=IwAR0Us7MKW04U86efcmA1k8qv1
kvXVEoW3x-TnXi4SH3gv4gUaRJ14sRjx4](https://news.thaipbs.or.th/content/290347?fbclid=IwAR0Us7MKW04U86efcmA1k8qv1kvXVEoW3x-TnXi4SH3gv4gUaRJ14sRjx4).
- จุมพล นิมพานิช. (2557). **เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย
Problems of Thai political development**. สาขาวิชารัฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 1 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2). นนทบุรี :
สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เจมส์ กัลป์ลาเกอร์. (2563). **ข่าวสุขภาพและวิทยาศาสตร์บีบีซีนิวส์**. สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม
2563. จาก <https://www.bbc.com/thai/international-52082168>.
- นัตรสุนน พฤทธิภูมิ. (2563). **มาตรการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของ
COVID-19**. คณะสาธารณสุขศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ชาญวิทย์ หาญรินทร์. (2556). **การบริหารเชิงสถานการณ์**. คณะศิลปศาสตร์และ
วิทยาศาสตร์: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ฐานิตา สุขกัน. (2561). **บทบาทของผู้นำยุคใหม่**. รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขา
นโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดาวรุ่งรตา วงษ์ไกร. (2563). **การบริหารจัดการองค์กรส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของ
บุคลากรตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(โควิด-19) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 13 กรุงเทพมหานคร**. คณะ
วิทยาการจัดการ: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม.
- ทะนงศักดิ์ ผลอาษา. (2553). **ผลการประเมินความเข้มแข็งของการสร้างและใช้ธรรมนูญ
สุขภาพเฉพาะพื้นที่ในมุมมองของประชาชน จังหวัดอำนาจเจริญ**. สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดอำนาจเจริญ, โครงการจัดตั้งวิทยาเขตอำนาจเจริญ:
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทาดา รัตน์ชาจิต. (2563). **แนวคิดด้านการบริหารสถานการณ์และทฤษฎีองค์กร**. รัฐศาสตร์:
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2553). **เทคนิคการวิเคราะห์นโยบาย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- บุญเรือน ทองทิพย์. (2563). **โรคไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) กับปัญหาและศักยภาพ
ความเป็นผู้นำสำหรับการพัฒนาองค์กรแบบ New Normal**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
สวนดุสิต.
- ประจัญ ปรสิษฐ์สกุล. (12 กุมภาพันธ์ 2564). **สัมภาษณ์**. เชียงราย.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **ระบาด**. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2563. จาก
<http://dict.longdo.com/search/ระบาด>.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). **การบริหารสถานการณ์เชิงสภาพข้อเท็จจริง**. พิมพ์ครั้งที่ 1. ชลบุรี :
สำนักพิมพ์มนต์.
- ภาควิชาจุลชีววิทยา. (2563). **คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล**.
สืบค้นเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2563, จาก
<https://www.si.mahidol.ac.th/th/healthdetail.asp?aid=1410>.
- ยศ ดีระวัฒนานนท์. (2563). **การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)**.
โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ : กระทรวงสาธารณสุข.

ยศ ตีระวัฒนานนท์. (2563). **โควิดมาราทอน...ห่างกันไว้...แต่ไปด้วยกัน**. กรุงเทพฯ:ธุรกิจ, หน้า 9-10.

รัฐพล ศรีกัตัญญ. (2551). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของพนักงาน ธนาคารธนชาติ จำกัด (มหาชน) สำนักงานอาคารทาสไห้ส์รัชดาภิเษก**. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัชรพงษ์ คำหล้า. (12 กุมภาพันธ์ 2564). **สัมภาษณ์**. เชียงราย.

วรเดช จันทรศร. (2554). **การนำนโยบายไปปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบลิ๊ก และการพิมพ์.

ศุภชัย ยาวะประภาส. (2554). **นโยบายสาธารณะ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านเวชภัณฑ์. (2563). **กระทรวงสาธารณสุข**. สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2563. จาก <http://dmsic.moph.go.th/index/detail/8064>.

ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุขกรณีโรคติดเชื้อโควิด-19. (2563).

สถานการณ์ แนวทางการเฝ้าระวัง และสอบสวนโรคโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2563. จาก

<https://drive.google.com/file/d/1tY7VeJMOKICB9wWibLcptn65Ne6Jd2Jq/view>.

สรารุช อุทธิยัง. (2563). **ประสิทธิผลการนำนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไปปฏิบัติในอำเภอปง จังหวัดพะเยา**. การค้นคว้าอิสระ รม., คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยพะเยา.

สมกิจ เกตนาคินทร์. (18 กุมภาพันธ์ 2564). **สัมภาษณ์**. เชียงราย.

สัญญา เคนาภูมิ. (2564). **แนวคิดและทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์**. กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชาติ คำทางชล. (2555). **การเพิ่มประสิทธิผลขององค์การ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมบัติ อารังชญวงศ์. (2557). **นโยบายสาธารณะ: แนวคิดการวิเคราะห์และกระบวนการ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย. (2563). **เชียงรายแถลงข่าว ผู้ติดเชื้อรายใหม่**. เศรษฐกิจภูมิภาค. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2563. จาก

<https://www.prachachat.net/local-economy/news-598531>.

อนันต์ งามสะอาด. (2561). การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการ. กรุงเทพฯ: อรุณ
การพิมพ์.

อำพร จันทวิบูรณ์ และคณะ. (2563). การพัฒนาระบบและกลไกการเฝ้าระวังและตอบโต้
ความเสี่ยงฉุกเฉินเพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพในสถานการณ์ระบาดของโรค
ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. วารสารวิชาการสาธารณสุข. ปีที่ 29, ฉบับที่ 5. สำนัก
วิชาการสาธารณสุข, สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
(โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ ใช้สัมภาษณ์ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มเป้าหมาย คือผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย สาธารณสุขจังหวัด นายอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) จังหวัดเชียงราย

ตอนที่1 ข้อมูลพื้นฐาน

1. ตำแหน่ง / สถานะ
 ผู้บริหาร   เจ้าหน้าที่
2. เพศ
 ชาย   หญิง
3. อายุ
 ไม่เกิน 30 ปี   31-40 ปี   41-50 ปี   50 ปี ขึ้นไป
4. วุฒิการศึกษา
 ปริญญาตรี   สูงกว่าปริญญาตรี
5. ระยะเวลาอาศัยอยู่ในพื้นที่
 ไม่เกิน 5 ปี   6-10 ปี   11-15 ปี   15 ปี ขึ้นไป
6. ท่านเคยเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อหรือไม่
 เคยเข้ารับการอบรม   ไม่เคยเข้ารับการอบรม

ตอนที่ 2 ความเห็นด้านโครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือ และ เครื่องใช้ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

1. ความคิดเห็นที่มีต่อ โครงสร้างในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย เป็นอย่างไร และมีข้อเสนอแนะการปรับปรุงโครงสร้างฯ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นที่มีต่อ บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย เป็นอย่างไร และมี ข้อเสนอแนะต่อกรณีนี้ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความคิดเห็นที่มีต่อ งบประมาณในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย เป็นอย่างไร และมีข้อเสนอแนะต่อกรณีนี้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. ความคิดเห็นที่มีต่อ สถานที่ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย เป็นอย่างไร และมีข้อเสนอแนะต่อกรณีนี้ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความคิดเห็นที่มีต่อ วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือและเครื่องใช้ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย เป็นอย่างไร และมีข้อเสนอแนะต่อกรณีนี้ หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของจังหวัดเชียงราย

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	วินัย เดชธรรมโพธิ์ทอง
วัน เดือน ปี เกิด	10 มิถุนายน 2507
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (รป.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, จังหวัดเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 60/4 ถนนราชเดชดำรง ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57000
ผลงานตีพิมพ์	วินัย เดชธรรมโพธิ์ทอง (ผู้บรรยาย). (23 พฤษภาคม 2564). การบริหาร สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด- 19) : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงราย. ในการประชุม วิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7 (หน้า 18-31). พะเยา: กองบริหารงานวิจัยและประกันคุณภาพ การศึกษา

